

Biz düzgün yolla irəliyə gedirik

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü və Yeni il münasibətilə müraciəti

2024-cü ildə bir çox önəmli hadisələr baş vermişdir. Onların arasında ən vacib məsələ Qazax rayonunun 1990-cı illərin əvvəllərində işğal altına düşmüş dörd kəndinin işğaldan azad edilməsi idi. Bu kəndlər haqqında biz heç vaxt öz mövqeyimizdən bir addım belə geri atmamışıq. Bu kəndləri biz heç vaxt unutmamışıq. Sadəcə olaraq, ərazi bütövlüyümüzün və suverenliyimizin bərpasının öz məntiqi var idi. Hər şeyi, bütün məsələləri biz inamla və ardıcılıqla həll etdik. Birinci mərhələdə Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun böyük hissəsini 2020-ci ildə Vətən müharibəsində işğalçılardan azad etdik. İşğal altında qalan hissə keçən il antiterror əməliyyatı nəticəsində işğalçılardan azad edildi və Azərbaycan öz dövlət suverenliyini bərpa etdi. Biz bu il Qazax rayonunun dörd kəndini geri aldıq, bir

güllə atılmadan, siyasi yollarla. Amma o da həqiqətdir ki, əgər son dörd ilin Azərbaycan-Ermənistan münasibətlərində baş vermiş hadisələr baş verməseydi, əlbəttə, Ermənistan heç vaxt öz xoşu ilə bu kəndləri bizə qaytarmazdı. Onlar məcburiyyət qarşısında bunu etdilər, bizim siyasi, hərbi gücümüzü dərk edərək buna getdilər və mən ümid edirəm ki, bundan sonra da Ermənistan öz siyasətində Cənubi Qafqazda və eyni zamanda dünyada yaratmış yeni reallıqları nəzərə alacaq. Cənubi Qafqazda yeni reallıqları biz yaratdıq. Vətən müharibəsi bu reallıqları yaratdı, dövlət suverenliyimizin bərpası bu reallıqları daha da gücləndirdi və biz Cənubi Qafqazda yaratdığımız yeni reallıqları diplomatik, beynəlxalq və siyasi müstəvidə təsdiqlədik. Bütün dünya yeni reallıqları qəbul edib.

Açıq olmayan bütün məsələlər üzə çıxacaq

Prezident İlham Əliyev təyyarə qəzasında həlak olan ekipaj heyətinin ailə üzvləri və sağ qalan təyyarə bələdçiləri ilə görüşüb

Dekabrın 25-də Bakı-Qroznı marşrutu ilə uçan AZAL-a məxsus sərnəşin təyyarəsi Qroznı şəhərinin yaxınlığında kənar müdaxilə nəticəsində idarəetməni itirib, zədələnib və demək olar ki, idarəolunmaz vəziyyətə salınıb. Məhz pilotların peşəkarlığı, qəh-

rəmanlığı, fədakarlığı nəticəsində təyyarə Aktau şəhərində qəza enişə edə bilib. Pilotların və bütün ekipaj üzvlərinin fəaliyyəti Azərbaycan dövləti tərəfindən yüksək qiymətləndirilib. Mənim səroncamımla ekipaj üzvləri ilə vida mərasimindən sonra ekipajın

üç üzvü - iki pilot və bir bələdçi "Milli Qəhrəman" adına layiq görülüb, iki bələdçi isə 1-ci dərəcəli "Rəşadət" ordeni ilə təltif edilib. Əgər pilotlar peşəkarlıq, qəhrəmanlıq göstərməseydilər, bu qəzada sağ qalan olmazdı.

Prezident İlham Əliyev Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü ilə əlaqədar paylaşım edib

Gitanas Nauseda

İlham Əliyevə zəng edib

Litva Respublikasının Prezidenti Gitanas Nauseda dekabrın 30-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə zəng edib.

Litva Prezidenti təyyarə qəzası nəticəsində insanların həlak olması ilə bağlı dövlətimizin başçısına və Azərbaycan xalqına başsağlığı verib, xəsarət alanların tezliklə sağlamlığını arzulayıb, xalqımızla həmrəyliyini bildirib.

Prezident İlham Əliyev göstərilən diqqətə və başsağlığına görə minnətdarlıq edib.

Dövlət başçıları Cənubi Qafqaz regionunda sülhün və sabitliyin daha da möhkəmləndirilməsi barədə fikir mübadiləsi aparıblar.

Telefon söhbəti zamanı bu il ölkələrimiz arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 30 illiyinin qeyd olunduğu bildirilib, bu xüsusda Azərbaycan ilə Litva arasında mədəni və humanitar sahələrdə əməkdaşlıq məsələləri vurğulanıb.

Prezidentin Mətbuat xidməti

Azərbaycanda dilindən, dinindən, etnik mənsubiyyətindən asılı olmayaraq, hər kəs eyni hüquq və azadlıqlara malikdir

Azərbaycanın pravoslav xristian icmasına

Hörmətli həmvətənlər!

Müqəddəs Milad bayramı münasibətilə Azərbaycanın bütün xristian icmasını ürəkdən təbrik edir, hamınıza cansağlığı və xoşbəxtlik arzulayıram.

Azərbaycanda əsrlərdən bəri xristian dininin mənsubları digər xalqların və konfessiyaların nümayəndələri ilə birgə mehriban dostluq, sülh və əmin-amanlıq mühitində yaşayırlar. Ölkəmizdə etnik-mədəni müxtəlifliyin və zəngin toleranlıq ənənələrinin qorunub saxlanılması, mədəniyyətlərarası və dinlərarası dialoqun inkişafına qlobal miqyasda dəstək göstərilməsi apardığımız siyasətin başlıca istiqamətlərindəndir.

Cəmiyyətimizdə demokratik, hüquqi dövlətçilik prinsipləri, müttərəqqi dövlət-din münasibətləri bərqərar edilmişdir. Nümunəvi multikulturalizm məkanı kimi tanınan Azərbaycanda dilindən, dinindən, etnik mənsubiyyətindən asılı olmayaraq, hər kəs eyni hüquq və azadlıqlara malikdir. Xristian həmvətənlərimiz də inanclarına uyğun ayin və mərasimləri sərbəst şəkildə həyata keçirməklə öz adət-ənənələrini layiqincə yaşadırlar, vətəndaşlıq borcunu vicdanla yerinə yetirərək, Azərbaycanın ictimai-siyasi, sosial-mədəni həyatında yaxından iştirak edirlər.

Yeni ilin, gələcəyə inamın, insanlar arasında xeyirxahlıq və şəfqət duyğularının rəmzi olan Milad bayramı hər il Azərbaycanda təntənə ilə qeyd edilir. Qoy, bu əziz bayram ailələrinizə sevinc və səadət, süfrələrinizə bol ruzi-bərəkət gətirsin.

Bayramımız mübarək olsun!

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 5 yanvar 2025-ci il

Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü və Yeni il bayramı ilə bağlı paylaşım edib

"Əziz həmvətənlər!

Sizi 31 Dekabr - Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü və qarşıdan gələn Yeni il münasibətilə səmimi-qəlbədən təbrik edirəm! Qoy Tanrı öz mərhəmətini xalqımızdan heç zaman əsirgəməsin! Qoy yer üzündəki bütün azərbaycanlılar sağlam və xoşbəxt olsunlar! Sizə və ailələrinizə möhkəm cansağlığı, xoş ovqat, sevinc və xoşbəxtlik arzulayıram!

Dorin hörmət və sevgilərlə,
Sizin MEHRİBAN".

Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva Milad bayramı münasibətilə Azərbaycanın xristian icmasını təbrik edib

"Azərbaycanın bütün xristian icmasını müqəddəs Milad bayramı münasibətilə səmimi-qəlbədən təbrik edirəm! Bu əziz bayram günündə bütün xeyirxah niyyətlərinizlə həmrəy olduğumu bildirir, hər birinizə möhkəm cansağlığı, tükənməz sevgi, sevincli günlər və xoşbəxt gələcək arzulayıram! Uca Tanrı edilən bütün duaları qəbul etsin!"

Biz düzgün yolla irəliyə gedirik

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin
Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü və Yeni il münasibətilə müraciəti

Öziz həmvətənlər.

2024-cü ili uğurla başa vururuq. İlin əvvəlində qarşımıza qoyduğumuz bütün məsələlər öz həllini tapmışdır. Ölkəmiz inamla inkişaf etmişdir. Ölkəmizin beynəlxalq nüfuzu böyük dərəcədə artmışdır. Ölkə iqtisadiyyatında müsbət inkişaf var, hərbi gücümüz artıb. Ölkəmizdə sabitlik hökm sürür. Azərbaycan xalqı təhlükəsizlik şəraitində yaşamışdır.

Bu gün dünyada baş verən hadisələr hamımızın gözünlə qarşıdır. Yeni müharibələr, qarşıdurmalar, münafişlər alovlanır. Dünyanın müxtəlif bölgələrində qanlı toqquşmalar davam edir. Azərbaycan isə sülh, əmin-amanlıq, təhlükəsizlik və sabitlik şəraitində yaşayır. Əminəm ki, bundan sonra sabitlik və əmin-amanlıq əbədi olacaqdır.

2024-cü ildə bir çox önəmli hadisələr baş vermişdir. Onların arasında ən vacib məsələ Qazax rayonunun 1990-cı illərin əvvəllərində işğal altına düşmüş dörd kəndin işğaldan azad edilməsi idi. Bu kəndlər haqqında biz heç vaxt öz mövqeyimizdən bir addım belə geri atmamışıq. Bu kəndləri biz heç vaxt unutmamışıq. Sadəcə olaraq, ərazi bütövlüyümüzün və suverenliyimizin bərpasının öz məntiqi var idi. Hər şeyi, bütün məsələləri biz inamla və ardıcılıqla həll etdik. Birinci mərhələdə Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun böyük hissəsini 2020-ci ildə Vətən müharibəsində işğalçılardan azad etdik. İşğal altında qalan hissə keçən il antiterror əməliyyatı nəticəsində işğalçılardan azad edildi və Azərbaycan öz dövlət suverenliyini bərpa etdi. Biz bu il Qazax rayonunun dörd kəndini geri aldıq, bir güllə atılmadan, siyasi yollarla. Amma o da həqiqətdir ki, əgər son dörd ilin Azərbaycan-Ermənistan münasibətlərində baş vermiş hadisələr baş verməseydi, əlbəttə, Ermənistan heç vaxt öz xoşu ilə bu kəndləri bizə qaytarmazdı. Onlar məcburiyyət qarşısında bunu etdilər, bizim siyasi, hərbi gücümüzü dərk edərək buna getdilər və mən ümid edirəm ki, bundan sonra da Ermənistan öz siyasətində Cənubi Qafqazda və eyni zamanda dünyada yaradılmış yeni realitələri nəzərə alacaq. Cənubi Qafqazda yeni realitələri biz yaratdıq. Vətən müharibəsi bu realitələri yaratdı, dövlət suverenliyimizin bərpası və realitələri daha da gücləndirdi və biz Cənubi Qafqazda yaratdığımız yeni realitələri diplomatik, beynəlxalq və siyasi müstəvidə təsdiqlədik. Bütün dünya yeni realitələri qəbul edib.

Ona görə Ermənistanın genişmiqyaslı silahlanma kampaniyası hesab edirəm ki, bölgə üçün növbəti təhdid mənbəyidir. Əgər bu il bizim üçün ən narahatedicisi mə-

qamı qeyd etsək, təbii ki, bu, Ermənistanın silahlanmasıdır. Bunun heç bir məntiqi izahı yoxdur. Ermənistan öz işğalçı siyasətində tamamilə iflasla üz-üzə qalmışdır. 2020-ci və ondan sonra 2023-cü illərdəki hərbi məğlubiyyətləri onlara düz yol göstərmiş idi. Biz də buna çalışırıq və bu gün də öz səylərimizi davam etdiririk. Mən dəfələrlə həm rəsmi bəyanatlarında, həm Ermənistan tərəfi ilə apardığımız danışıqlar əsnasında onlara xəbərdarlıq etmişəm ki, bu təhlükəli yoldan çəkinin. Onları təhrik edən və bu gün yenə də Azərbaycan üzərinə hücum etməyə vadar edən xarici dairələr, xarici ölkələr onların arxasında durmayacaq, sadəcə olaraq, dura bilməyəcək. Bizimlə bu bölgədə hərbi müstəvidə heç bir qüvvə rəqəbat apara bilməz. Ona görə bir daha deyirəm, hələ ki gec deyil, bu təhlükəli yoldan geri qayıtsınlar. Cənubi Qafqaz sülh, əmin-amanlıq, əməkdaşlıq bölgəsi olmalıdır. Ermənistanın genişmiqyaslı və sürətli silahlanması, öldürücü silahların tədarükü bu sülhü, mümkün olan sülhü poza bilər. Bir şeyi də qeyd etməliyəm, Azərbaycan, sadəcə olaraq, bu məsələ ilə bağlı təmasçı rolunda olmayacaq. Otuzillik işğal, dağıntılar, Qarabağın, Şərqi Zəngəzurun vitan qoyulması, Xocalı soyqırımı, bir mil-

yon insanımızın Ermənistanın ucubtından qaçqın, köçkün vəziyyətində yaşaması bizim xatirimizdən heç vaxt silinməyəcək. Biz bunu heç vaxt unutmayacağıq. Ermənistanın işğalçı siyasəti və mahiyyəti daim nəzərə alınmalıdır. Ona görə bir daha özümə borc bilib Ermənistan rəhbərlərinə növbəti xəbərdarlıq edirəm ki, bu təhlükəli yoldan çəkinin. Bir də ki, bizimlə hərbi və istənilən sahədə rəqəbat aparmaq onların iqtidarında deyil.

Ermənistanın kütləvi surətdə silahlanmasını nəzərə alaraq, biz gələcək ilin hərbi büdcəmizi əhəmiyyətli dərəcədə artırıb. Bu, rekord həddə çatıb - 8,4 milyard manat səviyyəsinə qalxıb. Yenə də deyirəm, biz məcbur qalıb bunu bu səviyyəyə qaldırırıq. Çünki Cənubi Qafqazda Ermənistanın başladığı silahlanma yarışında biz geridə qala bilmərik. Ancaq əgər bu silahlanma yarışını olmasaydı, həmin bu pulun əzi, ən azı yarısı digər sahələrə istiqamətləndiriləcəkdi - Qarabağın, Şərqi Zəngəzurun bərpa edilməsinə, vətəndaşlarımızın sosial problemlərinin həllinə. Sadəcə olaraq, müqayisə üçün deyim. Hərbi xərclərimiz 8,4 milyard manat olacaq. Qarabağ və Şərqi Zəngəzura isə gələn il biz 4 milyard manat ayırıraq. Bunun tam əksi ola bilərdi. Sadəcə olaraq, Ermə-

nistan və onun arxasında duran və onlara pis məsləhətlər verən ölkələr buna imkan vermir.

Bununla belə, Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun bərpası uğurla gedir. Artıq 10 minə yaxın keçmiş məcburi köçkün bu torpaqlara qayıdıb, onlar üçün ən gözəl şərait yaradılıb. Bütövlükdə isə azad edilmiş ərazilərdə 30 mindən çox insan yaşayır, çalışır, işləyir - həm yeni açılmış müəssisələrdə, sosial obyektlərdə, inşaat işlərində. Gələcək il təbii ki, oraya qayıdacaq vətəndaşların sayı böyük dərəcədə artacaq. Onu da bildirməliyəm ki, 2021-ci ildən bu günə qədər Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun bərpasına Azərbaycan 19 milyard manatdan çox vəsait ayırıb və bundan sonra da Böyük qayıdış proqramının icra edilməsi bizim üçün prioritet məsələ olacaqdır.

Əlbəttə ki, bütün bu işləri görmək üçün iqtisadiyyatımız inkişaf etməlidir. Burada da yaxşı nəticələr var. Bu il ümumi daxili məhsul 4 faizdən çox, qeyri-neft sektorunda ümumi daxili məhsul 6 faizdən çox, qeyri-neft sənaye sahəsində isə artım 7 faizdən çox olub. Biz öz valyuta ehtiyatlarımızı artırıb 72 milyard dollardan çox valyuta ehtiyatlarımız var. Eyni zamanda xarici borcunuzu da azaltmışıq və bu gün Azərbaycanın xarici borcu cəmi 5,2 milyard dollardır. Yəni başqa sözlə desək, bizim valyuta ehtiyatlarımız xarici borcunuzu 14 dəfə üstələyir. İndi əgər bu rəqəmlərə yaxın olan rəqəm hər hansı bir inkişaf etmiş ölkədə varsa, onu mənə göstərsinlər. Bütün bu işləri görməklə yanaşı, Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun bərpası, hərbi gücümüzün artırılması, sosial layihələrin icra edilməsi ilə yanaşı, biz bax, bu önəmli makroiqtisadi rəqəmləri öldürmüşük. Həm borcunuzu azaltmışıq, həm ehtiyatlarımızı artırmışıq və bu, imkan verir ki, biz geniş sosial proqramlar icra edək. Deyə bilərəm ki, 2019-cu ildən bu yana dörd sosial paket layihəsi, proqramı icra edilmişdir. Gələcək il beşinci paket icra ediləcək. Bu layihələrə ayrılan və ayrılacaq vəsait 7,5 milyard manat olacaqdır.

Sosial sahəyə gəldikdə, onu da bildirməliyəm ki, 2025-ci ildən başlayaraq minimum əməkhaqqı 345 manatdan 400 manata, minimum pensiya isə 280 manatdan 320 manata qaldırılacaq. Artım təxminən 14-15 faizdir. Yeni yenə də bütün bu böyük investisiya, sərmayə qoyuluşu layihələrinin icrasına baxmayaraq, sosial sahə, insanların güzəranı, insanların sosial müdafiəsi daim diqqət mərkəzində olacaqdır.

Bu il Azərbaycanda COP29 iqlim konfransı keçirildi. Deyə bilərəm ki, bu, bizim müstəqillik tariximizdə ən böyük beynəlxalq tədbirdir və hesab edirəm ki, dünya müstəvisində ən böyük və mötəbər beynəlxalq konfransdır. Cəmi on bir ay ərzində biz bu böyük tədbiri uğurla keçirdik. Qeydiyyatdan keçmiş 76 min iştirakçı öz gözləri ilə Azərbaycanın potensialını bir daha gördü. 197 ölkə, 80 dövlət və hökumət başçısı və vitse-prezident iştirak edib. Bu, bir daha göstərir ki, COP29-u Azərbaycana qarşı istifadə etmək istəyən bəzi Qərbi ölkələrinin, onların nəzarətində olan dırmaqarası qeyri-hökumət təşkilatlarının və saxta media orqanlarının - onların bütün söyləri əbəs oldu on bir ay ərzində. Bu, hələ də davam edir. COP-dan sonra da artıq iki aya yaxındır davam edir, bizə qarşı şər, böhtan, yalan, iftira, uydurma kampaniyası aparılır - Azərbaycanı qaralamaq, Azərbaycanın imicinə zərər vurmaq. Onun arxasında duran ölkələrin adlarını mən heç çəkmək də istəmirəm. Azərbaycan xalqı ölkələri yaxşı tanıyır. Qeyri-hökumət təşkilatları hansı mənbədən vəsait alır, hansı paytaxtdan göstəriş alır, onu da Azərbaycan xalqı yaxşı bilir. Ümid edirəm ki, gələcək ilin yanvarın sonlarından başlayaraq artıq Azərbaycana qarşı bu diskriminasiya və ayrı-seçkilik, şər, böhtan siyasətinə son qoyulacaq. Hər halda, ümidlər böyükdür.

Bu il Azərbaycan xalqı bir daha mənə böyük etimad göstərmişdir. Prezident seçkilərində mənə göstərilən dəstək məni daha da ruhlandırır, daha da gücləndirir. Daha da çox mənə əmin edir ki, biz düzgün yolla irəliyə gedirik və bundan sonra da mən bu yüksək etimadı doğruldacağam. Hesab edirəm ki, Azərbaycan xalqında bu məsələ ilə bağlı hər hansı bir şübhə yoxdur. Azərbaycan 21 ildir inamla, uğurla, ləyaqətlə inkişaf edir. Bu illər ərzində çətinliklər də olub, sınaq məqamları da olub, müharibələr olub, bizə qarşı əsasız ittihamlar olub. Amma heç biri, heç biri bizi yolumuzdan döndərmə bilmədi. Biz ərazi bütövlüyümüzü də bərpa etdik, dünya güclərinin istəklərinə rəğmən, dövlət suverenliyimizi də bərpa etdik, yenə də böyük dövlətlərin iradəsinə zidd olaraq, Ölkəmizi də inamla idarə edirik. Bizim ayağımıza dolanmaq istəyənlər isə növbəti dəfə iflasa uğrayacaq.

Öziz həmvətənlər, bu gün Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günüdür. Bütün dünyada yaşayan azərbaycanlıları bu bayram münasibətilə ürəkdən təbrik edirəm. Öziz xalqımıza cansağlığı, firavanlıq, xoşbəxtlik, səadət arzulayıram. Bayramınız mübarək olsun!

Ölkəmizin turizm potensialı genişlənir

Prezident İlham Əliyev Şahdağ Turizm Kompleksində yerləşən "Lakeside" hotelində aparılmış işlərlə və "Xizək klubu" binasının tikintisi ilə tanış olub

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və ailə üzvləri yanvarın 2-də Şahdağ Turizm Kompleksinin ərazisində inşa edilən "Lakeside" hotelində aparılmış işlərlə tanış olublar.

AZƏRTAC xəbər verir ki, "Archico" MMC-nin texniki direktoru Nazim Şirinov dövlətimizin başçısına və birinci xanım burda görülmüş və nəzərdə tutulan işlər barədə məlumat verdi.

Bildirildi ki, hotelin interyeri Lahicın ən məşhur misgərlik ustalarının əl işləri olan Lahic misgərlik sənətinin nümunələri ilə bəzədilib.

Yeni hoteldə qonaqların istirahətinin hərtərəfli, dolğun və mənalı təşkili üçün geniş imkanlar yaradılacaq. Burada ümumilikdə 122 nömrə olacaq. Hotelə idman, "Kids Care" zonaları, işgüzar tədbirlər üçün müasir konfrans zalı və iclas otağı, xizək həvəskarları üçün xizək məktəbi və iki xizək si-

mulyatoru ilə təchiz edilmiş mərkəz fəaliyyət göstərəcək. Hotelin yerləşdiyi əraziyə xizək sürənlərin rahat yaxınlaşmalarını təmin etmək üçün burada ilk dəfə "MegaCord" əlaqələndirici lift fəaliyyət

göstərəcək. Bu lift hoteli ümumi kanat yolları şəbəkəsi ilə birləşdirəcək.

Şahdağın gözəl təbiəti və yeni hotelin göstərməyi xidmətlər qonaqların istirahətini unudulmaz edəcək. Hotelin qar-

şısında təbii gölün füsunkar mənzərəsi, gölətrafi müxtəlif restoran və kafelər qonaqların istirahətinə xüsusi rəng qatacaq.

Qeyd edək ki, yeni hotelin interyerində milli ornamentlərə üstünlük verilib. Taxtadan

hazırlanmış və əl işi olan Qarabağ xalçasının nümunəsi də hotelin interyerini bəzəyən elementlərdən biri olacaq.

Hotelə 250 yerlik restoran qonaqların ixtiyarına veriləcək.

Məlumat verildi ki, inşaat işlərinin ikinci fazasında hotelin yaxınlığındakı dağlıq ərazidə gözi parkının tikintisi də nəzərdə tutulur.

Son illərdə dövlətimizin başçısının diqqəti və qayğısı

nəticəsində ölkəmizdə turizm infrastrukturunun daha da inkişaf etdirilməsi istiqamətində çox mühüm layihələr həyata keçirilir. Dünyanın ən yüksək standartlarına cavab verən müasir turizm infrastrukturunu

nyaradılması sayəsində insanlarımızın, eləcə də ölkəmizə gələn turistlərin rahat istirahəti üçün hər cür şərait yaradılır. Bunun nəticəsində həm yeni iş yerləri açılır, həm daxili turizmin potensialı genişlənir, həm də Azərbaycana gələn xarici turistlərin sayı artır. Bütün bunlar, eləcə də ölkəmizdə hökm sürən sabitlik və əmin-amanlıq Azərbaycanı dünyanın ən cəlbedici məkanlarından birinə çevirir.

Sonra dövlətimizin başçısı, birinci xanım və ailə üzvləri Şahdağ Turizm Kompleksinin ərazisində inşa edilən Xizək Stadionu Kompleksinin "Xizək klubu" binasının tikintisi ilə tanış olublar.

Qeyd edək ki, "Xizək klubu" binasında kafe, brifinq, iclas və konfrans zalı, mətbuat nümayəndələri üçün otaq olacaq. Yalnız qış mövsümündə deyil, bütün ilboyu burada "Xizək klubu"nun üzvləri olanlara, o cümlədən uşaqlar və yeniyetmələr üçün xizəksürmə kursları təşkil ediləcək.

Ardı 3-cü səh.

T.Y.Budaqovun
"Şöhrət" ordeni ilə
təltif edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 23-cü bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:
Azərbaycan Respublikasının ictimai-siyasi həyatında səmərəli fəaliyyətinə görə Tahir Yaqub oğlu Budaqov "Şöhrət" ordeni ilə təltif edilsin.

*İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti*

Bakı şəhəri, 31 dekabr 2024-cü il

R.S.Tağıyevanın
"Şərəf" ordeni ilə
təltif edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 23-cü bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Azərbaycan Respublikasında mədəniyyət sahəsində uzunmüddətli səmərəli fəaliyyətinə görə Rəya Seyfəddin qızı Tağıyeva "Şərəf" ordeni ilə təltif edilsin.

*İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti*

Bakı şəhəri, 31 dekabr 2024-cü il

Azərbaycan Respublikasının
Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi
Nazirliyi əməkdaşlarının
təltif edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 23-cü bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Sosial müdafiə sahəsinin inkişafında səmərəli fəaliyyətinə görə Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin aşağıdakı əməkdaşları təltif edilsinlər:

"Tərəqqi" medalı ilə

Bayramova Rəfiqə Haley qızı
Əliyev Şücaət Adil oğlu
Həsənov Fərid Həsənbala oğlu
Hüseynov Həsən Ədalət oğlu
Müzəffərova Vüsalə Yaşar qızı
Səfərov Pərviz Mehman oğlu
Səttarova Şəlalə Ağası qızı

"Dövlət qulluğunda fərqlənməyə görə" medalı ilə

Bayramov Tokay Nəsim oğlu
Fərəcov Elmin İsa oğlu
Hümbətov Sırac Məhəmməd oğlu
Şərifova Aidə Mir Ağası qızı
Şirinova Gülnar Tahir qızı.

*İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti*

Bakı şəhəri, 27 dekabr 2024-cü il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
yanında Vətəndaşlara Xidmət və
Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət
Agentliyinin bir qrup əməkdaşının
təltif edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 23-cü bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Dövlət xidmətlərinin göstərilməsində səmərəli fəaliyyətinə görə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin aşağıdakı əməkdaşları "Dövlət qulluğunda fərqlənməyə görə" medalı ilə təltif edilsinlər:

Baxşəliyev Vüsal Şahin oğlu
Bəkirov Namiq Zakir oğlu
Əfəndiyev Zaur Məzahir oğlu
Əliyev Semral Adil oğlu
Əlizadə Murad Fərhad oğlu
Həsənzadə Ülvi Mobil oğlu
Verdiyeva Nigar Fərid qızı.

*İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti*

Bakı şəhəri, 28 dekabr 2024-cü il

Ölkəmizin turizm potensialı genişlənir

Prezident İlham Əliyev Şahdağ Turizm Kompleksində yerləşən "Lakeside" hotelində aparılmış işlərlə və "Xizək klubu" binasının tikintisi ilə tanış olub

Əvvəli 2-ci səh.

Xizək Stadionu Kompleksində yaradılmış yamac Beynəlxalq Xizək və Snoubord Federasiyasının bütün tələb və standartlarına tam cavab verir. Burada idmanın bu növü üzrə müxtəlif beynəlxalq yarışların, o cümlədən dünya və Avropa çempionatlarının keçirilməsi üçün hərtərəfli şərait yaradılacaq. İdman kompleksində idmançıların, məşqçilərin və azarkeşlərin rahatlığı üçün bütün məqamlar nəzərə alınacaq. Burada 500 nəfərlik tribuna quraşdırılacaq.

Qeyd edək ki, artıq bir neçə ölkə öz idmançıların Şahdağ Turizm Kompleksinin ərazisində inşa olunan Xizək Stadionu Kompleksində təlim-məşq toplanmaları keçirmələri üçün müraciət edib.

Beləliklə, burada yaradılan şərait bir daha Azərbaycanın idman ölkəsi kimi dünyada beynəlxalq rolunu daha da artırmaqla yanaşı, ölkəmizdə idmanın bir çox növü üzrə nüfuzlu yarışların keçirilməsi üçün mühüm layihələrin icra olunduğunu, müasir infrastrukturun qurulduğunu nümayiş etdirir.

Xizək Stadionu Kompleksinin istifadəyə verilməsi ilə gənc nəsildə idmanın bu növünə olan maraq artacaq, bu sahədə idmançıları yetişəcək, ölkəmizi beynəlxalq səviyyəli idman yarışlarında layiqincə təmsil edəcəklər.

Daha sonra Prezident İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və ailə üzvləri Şahdağ Turizm Kompleksində istirahət edən insanlarla görüşdülər.

Kuba Respublikasının
Prezidenti zati-aliləri cənab
Migel Dias-Kanel Bermudesə

Hörmətli cənab Prezident!

Kuba Respublikasının milli bayramı - Azadlıq Günü münasibətilə Sizə və Sizin simanızda bütün xalqınıza öz adımdan və Azərbaycan xalqı adından ən səmimi təbriklərimi və xoş arzularımı çatdırıram.

Azərbaycan ilə Kuba arasında dostluq əlaqələri xoş önəmlərə əsaslanır. İnanıram ki, mövcud imkanlardan yararlanaraq birgə səylərimizlə dövlətlərarası münasibətlərimizin daha da inkişafına, qarşılıqlı marağ doğuran sahələrdə səmərəli əməkdaşlığımızın genişlənməsinə nail ola bilərik.

Bu xoş fürsətdən istifadə edərək Yeni, 2025-ci il münasibətilə də Sizi ürəkdən təbrik edir, möhkəm cansağlığı, işlərinizdə uğurlar, dost Kuba xalqına daim əmin-amanlıq və firavanlıq arzulayıram.

Hörmətlə,

*İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti*

Bakı şəhəri, 27 dekabr 2024-cü il

Sudan Respublikasının Suveren
Keçid Şurasının Sədri zati-aliləri
cənab Abdel Fattah Al-Burhan
Abdelrahman Al-Burhana

Hörmətli cənab Sədr!

Sudan Respublikasının milli bayramı - Müstəqillik Günü münasibətilə Sizi və xalqınızı öz adımdan və Azərbaycan xalqı adından səmimi-qəlbədən təbrik edirəm.

Sizin COP29-da iştirak etmək üçün Bakıya səfərinizi məmnunluqla xatırlayıram. İnanıram ki, Azərbaycan Respublikası ilə Sudan Respublikası arasında münasibətlər xalqlarımızın mənafələrinə uyğun olaraq həm ikitərəfli, həm də çoxtərəfli əsasda bundan sonra da dostluq və əməkdaşlıq ruhunda inkişaf edəcəkdir.

Bu bayram günündə Sizə ən xoş arzularımı çatdırır, dost xalqınıza əmin-amanlıq və firavanlıq diləyirəm.

Hörmətlə,

*İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti*

Bakı şəhəri, 27 dekabr 2024-cü il

Monteneqronun Prezidenti
zati-aliləri cənab Yakov Milatoviçə

Hörmətli cənab Prezident!

Çetinye şəhərində silahlı hücum nəticəsində insanların həlak olması və xəsarət alması xəbəri bizi son dərəcə sarsıtdı.

Bu faciə ilə əlaqədar dərdinizə şərik çıxır, Sizə, həlak olanların ailələrinə və yaxınlarına, bütün Monteneqro xalqına öz adımdan və Azərbaycan xalqı adından dərin hüznə başsağlığı verir, yaralananların tezliklə sağalmasını arzulayıram.

*İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti*

Bakı şəhəri, 2 yanvar 2025-ci il

YAP bələdiyyə seçkilərində
təşviqat mərhələsinə başlayır

Azərbaycan Respublikasında 2025-ci il yanvarın 29-na təyin edilmiş bələdiyyə seçkiləri ilə əlaqədar Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) Mərkəzi Aparatında yerli seçki qorqahları sədrlərinin iştirakı ilə müşavirə keçirilib.

Müşavirədə Yeni Azərbaycan Partiyasının bələdiyyə seçkilərinin keçiriləcəyi 118 seçki dairəsi üzrə irəli sürüldüyü bütün namizədlərin qeydə alındığı vurğulanaraq onlara uğurlar arzulandı.

Sonra YAP İdarə Heyətinin 2024-cü il 2 dekabr tarixli qərarı ilə təsdiq edilmiş tədbirlər planının icra vəziyyəti müzakirə olunub, ötən müddət ərzində nəzərdə tutulan bütün tədbirlərin vaxtında və müvafiq qaydada həyata keçirildiyi qeyd edilərək yerli seçki qorqahlarının fəaliyyəti müsbət qiymətləndirilib.

Yanvarın 6-dan başlayan seçkiqabağı təşviqat mərhələsində qarşıda duran vəzifələrin icrasına dair fikir mübadiləsi aparılaraq müvafiq tapşırıq və tövsiyələr verilib, YAP Mərkəzi Aparatı tərəfindən hazırlanmış seçki proqramı və digər təşviqat materialları yerli seçki qorqahlarının sədrələrinə təqdim olunub.

Seçki prosesində müşahidəçilik institutunun rolu və əhəmiyyəti, müşahidə aparılması qaydaları, müşahidəçilərin hüquq və vəzifələri ilə əlaqədar maarifləndirmə məqsədilə istər məsərvətçi səs hüquqlu üzvlər, istərsə də seçki dairə və montəqolərində səsvermə günü müşahidə aparacaq şəxslər üçün keçiriləcək təlimlərin önəmi vurğulanıb.

*R.BAXŞƏLİYEV,
"Azərbaycan"*

Açıq olmayan bütün məsələlər üzə çıxacaq

Prezident İlham Əliyev təyyarə qəzasında həlak olan ekipaj heyətinin ailə üzvləri və sağ qalan təyyarə bələdçiləri ilə görüşüb

Rusiyanın hava məkanının bağlanması üzrə vaxtında tədbirlər görsəydi, yerüstü xidmətlərin bütün qaydalarına əməl olunsaydı, həmçinin Rusiya Federasiyasının silahlı qüvvələri və mülki xidmətləri arasında koordinasiya olsaydı, onda bu faciə də baş verməzdi.

Mən hələ ki cinayət işinin bütün materiallarını açıqlamaq istəmirəm, onun ilkin təhqiqatı və nəticələri məne məruzə edilib. Amma əminliklə deyə bilərəm ki, Azərbaycan vətəndaşlarının bu qəzədə həlak olmasının günahı Rusiya Federasiyası nümayəndələrinin üzərindədir. Biz ədalət tələb edirik, günahkarların cəzalandırılmasını tələb edirik, tam şəffaf-

Yanvarın 6-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev "Azərbaycan Hava Yolları" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinə məxsus Bakı-Qrozni reysini yerinə yetirərkən qəzaya uğramış "Embraer 190" tipli sərnişin təyyarəsinin həlak olan ekipaj heyətinin ailə üzvləri və qəza zamanı sağ qalan təyyarə bələdçiləri ilə görüşüb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, görüşdə çıxış edən Prezident İlham Əliyev dedi:

- Dekabrın 25-də Bakı-Qrozni marşrutu ilə uçan AZAL-a məxsus sərnişin təyyarəsi Qrozni şəhərinin yaxınlığında kənar müdaxilə nəticəsində idarəetməni itirib, zədələnib və demək olar ki, idarə-

olunmaz vəziyyətə salınıb. Məhz pilotların peşəkarlığı, qəhrəmanlığı, fədakarlığı nəticəsində təyyarə Aktau şəhərində qəza enişində edə bilib. Pilotların və bütün ekipaj üzvlərinin fəaliyyəti Azərbaycan dövləti tərəfindən yüksək qiymətləndirilib. Mənim sərəncamımla ekipaj üzvləri ilə vida mərasimindən sonra ekipajın üç üzvü - iki pilot və bir bələdçi "Milli Qəhrəman" adına layiq görüldü, iki bələdçi isə I-ci dərəcəli "Rəşadət" ordeni ilə təltif edildi. Əgər pilotlar peşəkarlıq, qəhrəmanlıq göstərməyşidilər, bu qəzədə sağ qalan olmazdı.

Bildiyiniz kimi, Dövlət Komissiyası yaradılıb, komissiya fəaliyyət göstərir. Eyni zamanda mənim göstərişimlə Azərbaycan Prokurorluğu cinayət işi açdı. Cinayət işinin ilkin araşdırması dediyim versiyanı bir daha təsdiqləyir. Bu barədə ilkin məlumat bizdə artıq dekabrın 29-da var idi və Azərbaycan Televiziyasına vida mərasimindən sonra verdiyim müsahibədə mən həmişə fikirlərimi, eyni zamanda istintaqın bizə verdiyi məlumatı Azərbaycan xalqına çatdırmışdım. Bildirmişdim ki, Azərbaycan ictimaiyyəti istintaqın gedişatı ilə müntəzəm surətdə tanış olacaq.

Prokurorluğun işçi qrupları həm Qrozni, həm Aktau şəhərlərinə ezam edilmişdi, orada operativ işlər görmüşdür. Yenə də deyirəm, ilkin məlumatlar var. Biz təbii olaraq, istintaqın başa çatmasından sonra tam məlumatı Azərbaycan ictimaiyyətinə çatdıracağıq. Ancaq dekabrın 29-da bildirdiyim bir məqamı bir daha diqqətinizə çatdırmaq istəyirəm. Qrozni şəhərində "kavyor əməliyyatı", yəni hava sahəsinin bağlanması əməliyyatı təyyarə yerdən vurulandan sonra elan edildi. Bu, bir daha onu göstərir ki, burada çox ciddi cinayət tərkibli məsələlər var. Adətən, hər hansı bir ölkənin hava məkanında təhlükə yaranırsa, dərhal o ölkənin hava məkanı bağlanır. Bu, bütün ölkələrdə var və bunun müxtəlif adları var. Rusiyada buna "kavyor əməliyyatı" deyirlər. Əgər Rusiyanın hava məkanı üçün təhlükə var idisə, dərhal

təyyarə kapitanına bu barədə məlumat verilməli idi. Dərhal hava məkanı bağlanmalıydı və təyyarə geri dönməli idi. Onu da bildirməliyəm ki, baş verməmiş qəzadan təqribən 10 gün əvvəl oxşar hadisə Qrozni şəhərinin yaxınlığında baş vermişdi. AZAL-a məxsus təyyarə yarı yoldan geri dönmüşdü. Nə üçün bu dəfə təyyarə ekipajına xəbərdarlıq edilməmişdi? Bunu təbii olaraq, istintaq göstərəcək. Mən bir daha demək istəyirəm ki, bizdə olan məlumat həqiqətə əsaslanır. Rusiyanın dövlət qurumları tərəfindən bu hadisəni ört-basdır etmək və cəfəng versiyalar üzərində dayanmaq bizdə həm təccüb, həm təəssüf, həm də haqlı olaraq hiddət hissi doğurur. Günahsız insanlar həlak olublar. Yenə də deyirəm, məhz pilotların və ekipaj üzvlərinin qəhrəmanlığı nəticəsində 30-a yaxın insan bu qəzadan sağ çıxıb, onların bir neçəsi ağır yaralanmışdır. Onu da bildirməliyəm ki, qəza nəticəsində bir çox həlak olan Azərbaycan vətəndaşlarıdır. Eyni zamanda Rusiya və Qazaxıstan vətəndaşları da həlak olublar. Qırğızıstan vətəndaşları isə yaralanmışdır.

Ekipaj üzvlərinin qəhrəmanlığı haqqında mən vida mərasimində bildirmişdim. Bir daha demək istəyirəm, bu, doğrudan da, böyük fədakarlıqdır. Mən bildirdim, çox güman, pilotlar bilirdilər ki, bu qəzadan sağ çıxma bilməyəcəklər. Onlar təcrübəli pilotlar idi, idarəolunmaz vəziyyətdə olan təyyarəni məhz öz peşəkarlıqları nəticəsində bir yolla məkana yetişdirə bilmişdilər və qəza enişində olsa da, təyyarəni endirə bilmişdilər. Ekipajın digər üzvləri - bələdçilər də soyuqqanlılıq göstərmişlər. Təyyarədə kaosun yaranmaması üçün böyük cəsarət göstərmişdilər. Onlar da görürdülər, bildirdilər ki, onları nələr gözləyir. Yəqin, heç ümid etmirdilər ki, bu vəziyyətdən sağ-salamat çıxı bilərlər. Belə vəziyyətdə özünü təmkinlə, soyuqqanlılıqla, cəsarətlə aparmaq, əlbəttə ki, bir daha onların yüksək keyfiyyətlərini göstərir. Xüsusilə nəzərə alsaq ki, bələdçilərin ikisi qadın idi.

"Qara qutu"ların açılması prosesi başlanmışdır. Bizim tə-

kidimizlə bu proses Braziliyada həyata keçirilir. Mən bunu dekabrın 29-da televiziya müşahibəmdə demişdim ki, biz bütün təkliflərə və təkidlərə baxmayaraq, Dövlətlorarası Aviasiya Komitəsinin "qara qutu"ları açmasına qəti etiraz etmişdik. Çünki burada obyektivlik sual altına düşə bilər. Burada hüquqi dillə desək, maraqlar toqquşması ola bilər. Ona görə Azərbaycan, Qazaxıstan və Rusiya nümayəndələrinin iştirakı ilə Braziliyada "qara qutu"ların təhlilinə başlanmışdır və yaqın ki, yaxın gələcəkdə bu barədə məlumat verəcəyəm. Təbii ki, bu günə qədər hələ də açıq olmayan bütün məsələlər üzə çıxacaq. Gün kimi aydın olan məsələlərə ondan ibarətdir ki, təyyarə radioelektron mübarizə vasitələri tərəfindən idarəolunmaz vəziyyətə salınmışdır. Bizo böli olan digər məsələ ondan ibarətdir ki, təyyarə yerdən açılan atəş nəticəsində zədələnmişdir. Ancaq nə üçün təyyarə Aktau istiqamətinə göndərilmişdir? Bu barədə bizdə hələ ki məlumat yoxdur. Bu, yerli dispetçerlər tərəfindən qəbul edilmiş qərar əsasında baş verib, yoxsa pilotlar özləri başa düşsək ki, artıq Rusiyanın hava məkanında radioelektron mübarizə vasitələri onlara eniş etmək üçün imkan verməyəcək və özləri

bu seçimi ediblər. Bu barədə hələ ki bizdə məlumat yoxdur. Təbii ki, "qara qutu"lar açılandan sonra bütün bu məlumatlar olacaq.

Ekipaj üzvlərinin fəaliyyətini nəzərə alaraq, bir daha qeyd etmək istəyirəm ki, Azərbaycan dövləti onları yüksək mükafatlarla təltif edib.

Ekipaj üzvlərinin ailələrinə, həmçinin təyyarə qəzasında həlak olanların hamısının ailələrinə bir daha başsağlığı vermək istəyirəm. Məhz ekipaj heyətinin peşəkarlığı, rəşadət və qəhrəmanlığı sayəsində 30-a yaxın insanın həyatını xilas etmək mümkün oldu.

Yəqin ki, siz də bu faciəvi xəbəri dünya mediasında necə işıqlandırıldığını izləyirsiniz. Bütün digər məsələlərlə yanaşı, ekspertlər məhz pilotların peşəkarlığını və qəhrəmanlığını qeyd edirlər, eyni zamanda ekipaj heyətinin bütün digər üzvlərinin yüksək keyfiyyətini. Çünki belə bir şəraitdə qəza enişini təyyarənin hava məkanında kənar müdaxilə nəticəsində, demək olar ki, idarəolunmaz halda olan təyyarəni sahələ qədr çatdırmaq həm peşəkarlıq, həm də qəhrəmanlıq tələb edirdi. Heç kimi özünü itirmədi, herçənd artıq dediyim kimi, ekipaj üzvləri başa düşürdülər ki, sağ qalmaq şansı, demək olar, yoxdur. Görünür, pi-

liq və insani davranış tələb edirik.

"Qara qutu"ların Braziliyaya göndərilməsi də ondan xəbər verir ki, biz obyektivlik tələb edirik. Mən artıq bu barədə ekipajla vida mərasimindən sonra da demişəm. Əgər biz ilk dəfədən və ya saatlardan Rusiya Federasiyası rəsmi dairələri tərəfindən bu faciəni obyektiv araşdırmaq cəhdini görsəydik, onda çox güman ki, "qara qutu"ların Dövlətlərarası Aviasiya Komitəsi tərəfindən açılmasının həyata keçirilməsinə razılıq verərdik. Biz onilliklərdən bu struktur ilə əməkdaşlıq etmişik və fəal əməkdaşlığımız olub. Bu struktur əsasən keçmiş SSRİ məkanında təyyarə qəzalarının təhqiqatı ilə məşğul olub. Amma biz işin ört-basdır edilməsi, bunu hansısa qusurları və ya qaz balonunun adına çıxmaq cəhdini gördükdə, təbii ki, həm mənim, həm də Azərbaycan ictimaiyyətinin bu strukturun təhqiqatının obyektivliyində ciddi şübhələri yaranırdı. Hazırda "qara qutu"ların şifrəsinin açılması prosesi gedir. Əminəm ki, yaxın vaxtlarda biz ilkin nəticələri öyrənəcəyik və hər şey öz yerini tutacaq. Baş verən faciənin bütün mənzərəsi də məlum olacaq. Təbii ki, bu, faciənin tam araşdırılması və onun günahkarlarının cəzalandırılması işində mühüm meqam olacaq.

Mən həlak olanların ailə üzvlərinə, eləcə də ekipaj üzvlərinə bir yüksək mükafatları şəxsən sizə təqdim etmək, sizə bir daha başsağlığı vermək və Azərbaycan dövlətinin hər zaman sizlə əlaqəni bəyan etmək üçün dövt etdim. Mən sizə müraciət və xahiş etmək istəyirəm ki, həyatın istənilən şəraitində sizin aranızda güclü Azərbaycan dövlətinin dayandığını bilirsiniz. Rəqəmsal İnkişaf və Naqliyyat Nazirliyinə, həmçinin "Azərbaycan Hava Yolları" QSC-yə sizinlə daimi əlaqə saxlamaq və sizi narahat edən məsələləri operativ şəkildə həll etmək tapşırılab.

Bir daha mənim başsağlığını qəbul edin və əmin olun ki, biz bu məsələni, bu araşdırmanı sonadək başa çatdıracağıq.

İlq və insani davranış tələb edirik.

"Qara qutu"ların Braziliyaya göndərilməsi də ondan xəbər verir ki, biz obyektivlik tələb edirik. Mən artıq bu barədə ekipajla vida mərasimindən sonra da demişəm. Əgər biz ilk dəfədən və ya saatlardan Rusiya Federasiyası rəsmi dairələri tərəfindən bu faciəni obyektiv araşdırmaq cəhdini görsəydik, onda çox güman ki, "qara qutu"ların Dövlətlərarası Aviasiya Komitəsi tərəfindən açılmasının həyata keçirilməsinə razılıq verərdik. Biz onilliklərdən bu struktur ilə əməkdaşlıq etmişik və fəal əməkdaşlığımız olub. Bu struktur əsasən keçmiş SSRİ məkanında təyyarə qəzalarının təhqiqatı ilə məşğul olub. Amma biz işin ört-basdır edilməsi, bunu hansısa qusurları və ya qaz balonunun adına çıxmaq cəhdini gördükdə, təbii ki, həm mənim, həm də Azərbaycan ictimaiyyətinin bu strukturun təhqiqatının obyektivliyində ciddi şübhələri yaranırdı. Hazırda "qara qutu"ların şifrəsinin açılması prosesi gedir. Əminəm ki, yaxın vaxtlarda biz ilkin nəticələri öyrənəcəyik və hər şey öz yerini tutacaq. Baş verən faciənin bütün mənzərəsi də məlum olacaq. Təbii ki, bu, faciənin tam araşdırılması və onun günahkarlarının cəzalandırılması işində mühüm meqam olacaq.

Mən həlak olanların ailə üzvlərinə, eləcə də ekipaj üzvlərinə bir yüksək mükafatları şəxsən sizə təqdim etmək, sizə bir daha başsağlığı vermək və Azərbaycan dövlətinin hər zaman sizlə əlaqəni bəyan etmək üçün dövt etdim. Mən sizə müraciət və xahiş etmək istəyirəm ki, həyatın istənilən şəraitində sizin aranızda güclü Azərbaycan dövlətinin dayandığını bilirsiniz. Rəqəmsal İnkişaf və Naqliyyat Nazirliyinə, həmçinin "Azərbaycan Hava Yolları" QSC-yə sizinlə daimi əlaqə saxlamaq və sizi narahat edən məsələləri operativ şəkildə həll etmək tapşırılab.

Bir daha mənim başsağlığını qəbul edin və əmin olun ki, biz bu məsələni, bu araşdırmanı sonadək başa çatdıracağıq.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti zati-aliləri cənab İlham Əliyevə

Cənab Prezident!

"Azərbaycan Hava Yolları"na məxsus təyyarənin Qazaxıstanda qəzaya uğraması və 38 nəfərin həyatını itirməsi ilə bağlı xəbəri dərindən kədər hissi ilə qarşıladım.

Sizə və Azərbaycan xalqına dərindən hüznə başsağlığı verir, həmrəyliyi ifadə edirəm. Düşüncələrim ailə üzvlərini və yaxınlarını itirənlərdir. Yaralananlara tezliklə və tam sağalmağı diləyir, bu faciənin səbəblərinin araşdırılmasının tezliklə başa çatdırılacağına ümid edirəm.

Dərin hüznə,

Frank-Valter ŞTAYNMEYER,
Almaniya Federativ Respublikasının Prezidenti

Hörmətli cənab Prezident!

İcəzə verin, çoxlu sayda insanın həlak olması ilə nəticələnən faciəvi təyyarə qəzası ilə bağlı Macarıstan xalqı adından və şəxsən öz adımdan səmimi başsağlığımı çatdırım. Dualarım və düşüncələrim həlak olanların və onların ailə üzvlərinin yanındadır.

Dərin hörmətlə,

Tamaş SÜYOK,
Macarıstanın Prezidenti

Zati-aliləri!

Dekabrın 25-də "Azərbaycan Hava Yolları" QSC-yə məxsus təyyarənin qəzaya uğraması nəticəsində çox sayda insanın həlak olması ilə bağlı sarsıdıcı xəbər məni dərindən kədərləndirdi. Finlandiya xalqı adından və şəxsən öz adımdan Sizə və həyatını itirənlərin yaxınlarına dərin hüznə başsağlığı verirəm. Düşüncələrimiz həlak olanların ailələri və doğmaları ilə, o cümlədən bütün xalqımızdadır.

Zati-aliləri, ən yüksək ehtiramımı qəbul etməyinizi xahiş edirəm.

Hörmətlə,

Aleksandr STUBB,
Finlandiya Respublikasının Prezidenti

Zati-aliləri!

Dekabrın 25-də çox sayda insanın həlak olduğu və yaraladığı faciəvi təyyarə qəzası ilə bağlı xəbər bizi dərindən kədərləndirdi.

Surinam Respublikasının hökuməti və xalqı adından Azərbaycan Respublikasının hökumətinə və xalqına dərindən hüznə başsağlığı verirəm.

Düşüncələrimiz və dualarımız yaxınlarını itirmiş ailələrin yanındadır. Ümid edirik ki, xəsarət alan sərnişinlər tezliklə və tam sağalacaqlar.

Bu ağırılı-acılı günlərdə Uca Allahdan Sizə və xalqımıza səbir diləyirəm.

Zati-aliləri, ən yüksək ehtiramımı qəbul etməyinizi xahiş edirəm.

Çandrikapersad SANTOXI,
Surinam Respublikasının Prezidenti

Zati-aliləri!

Qazaxıstan Respublikasının Aktau şəhəri yaxınlığında baş vermiş təyyarə qəzası barədə xəbəri dərindən kədər hissi ilə qarşıladım. Bu dəhşətli faciə zamanı insan tələfatına görə dərindən təəssüflənirəm.

Sizə, dost Azərbaycan xalqına və həlak olanların ailələrinə bu kədərli anlarda ölkəmizin vətəndaşları adından və şəxsən öz adımdan dərindən hüznə başsağlığı verir, xəsarət alanların tezliklə sağalmalarını diləyirəm.

Dərin hüznə,

Qordana SİLYANOVSKA-DAVKOVA,
Şimali Makedoniya Respublikasının Prezidenti

Zati-aliləri!

"Azərbaycan Hava Yolları" QSC-yə məxsus təyyarənin Bakıdan Qrozniyə uçarkən Qazaxıstanın Aktau şəhəri yaxınlığında faciəvi şəkildə qəzaya uğraması barədə xəbəri dərindən kədər hissi ilə qarşıladım. Dünya Turizm Təşkilatı adından və şəxsən öz adımdan Sizə dərindən hüznə başsağlığımızı bildirirəm.

Düşüncələrimiz bu faciəvi hadisə nəticəsində yaxınlarını itirən ailələrin, yaralananların yanındadır. Bu çətin anda biz Azərbaycan xalqı ilə həmrəy olduğumuzu bildiririk.

Qəzada xəsarət alanların tezliklə və tam şəfa tapmalarını arzulayır, bu kədərli anları yaşayan hər kəsə bir daha başsağlığı verir.

Zati-aliləri, ən yüksək ehtiramımı qəbul etməyinizi xahiş edirəm.

Zurab POLOLİKAŞVİLİ,
Dünya Turizm Təşkilatının Baş katibi

Zati-aliləri!

Dekabrın 25-də baş vermiş təyyarə qəzası nəticəsində insan tələfatı xəbəri məni dərindən kədərləndirdi. Zati-alinizə, həlak olan həmvətənlərinizin ailə üzvlərinə dərin hüznə başsağlığı verirəm.

Mənim qəlbim Azərbaycan xalqının yanındadır. Qəzada yaralananların tezliklə şəfa tapmalarını diləyirəm.

Mən Sizinlə və Azərbaycan vətəndaşları ilə birgə bu kədərli bölüşürəm.

Cənab Prezident, ən yüksək ehtiramımı qəbul etməyinizi xahiş edirəm.

Hans Henri KLUGE,
Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının Avropa üzrə regional direktoru

Bakı Media Mərkəzinin rəhbəri Arzu Əliyeva 2 saylı Uşaq evi sosial xidmət müəssisəsində uşaqları ziyarət edib

Dekabrın 30-da Bakı Media Mərkəzinin rəhbəri Arzu Əliyeva və Alena Əliyeva Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Sosial Xidmətlər Agentliyinin 2 saylı Uşaq evi sosial xidmət müəssisəsində uşaqları ziyarət ediblər.

AZƏRTAC xəbər verir ki, ziyarət zamanı müəssisə sakinləri öz məharətlərini göstərərək, hazırladıkları səhnəni, milli və xarici ölkələrin, o cümlədən vətənpərvərlik ruhunda bir-birindən maraqlı rəqəmsal nümunələrini nümayiş etdiriblər.

Şaxta baba və Qar qızın, o cümlədən cizgi film qəhrəmanlarının iştirakı ilə uşaqların ovqatını daha da yüksəldib.

Arzu Əliyeva və Alena Əliyeva da uşaqların əyləncəsinə qoşulub, onların sevinclərini bölüşüblər.

Sonda 2 saylı Uşaq evi sosial xidmət müəssisəsinə lazımı avadanlıqlar, balacalara isə hədiyyələr təqdim olunub, xatirə şəkli çəkdirilib.

Həmçinin Arzu Əliyevaya balacaların adından xatirə hədiyyəsi təqdim edilib.

Leyla Əliyeva STEAM İnnovasiya Mərkəzini ziyarət edib

Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyeva STEAM İnnovasiya Mərkəzində olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev Leyla Əliyevaya İnnovasiya Mərkəzi barədə məlumat verib.

Mərkəzin fəaliyyəti ilə yaxından tanış olan Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti burada təbiiq edilən innovativ texnologiyalar və şagirdlərin yaradıcılığına yönəlməli təlim-tədris prosesini izləyib.

Bildirilib ki, STEAM İnnovasiya Mərkəzi Azərbaycanda elm, texnologiya, mühəndislik, incəsənət və riyaziyyat (STEAM) istiqamətlərinin inkişafına töhfə vermək məqsədilə yaradılıb. Burada şagirdlər müasir texnologiyalardan istifadə edərək bilik və bacarıqlarını artırmaqla yanaşı, yaradıcı düşüncə və problem həlləmə qabiliyyətlərini inkişaf etdirirlər.

Leyla Əliyeva, həmçinin mərkəzdə olan texnologiyalar, robotexnika, 3D çap, süni intellekt, virtual və artırılmış realıq laboratoriyaları ilə tanış olub. O, eyni zamanda mərkəzdə ekskursiyada olan şagirdlərlə görüşüb, onların hazırladıkları layihələrlə tanış olub. Şagirdlərin hazırladıkları layihələrə baxan Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti onların

işlərini yüksək qiymətləndirib və müxtəlif sahələrdə təbiiq ediləcək yeniliklərin önəmini vurğulayıb. Leyla Əliyeva gənclərin elm və texnologiya sahəsindəki

uşğularının ölkənin davamlı inkişafı üçün əsas olduğunu bildirib. Görüşdə şagirdlərin gələcək planlarından, innovativ ideyalarından və məqsədlərindən danışdı.

Leyla Əliyeva və Bakı Media Mərkəzinin rəhbəri Arzu Əliyeva DOST İnküziv İnkişaf və Yaradıcılıq Mərkəzini ziyarət ediblər

Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyeva və Bakı Media Mərkəzinin rəhbəri Arzu Əliyeva DOST İnküziv İnkişaf və Yaradıcılıq Mərkəzini ziyarət ediblər.

AZƏRTAC xəbər verir ki, əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Sahil Babayev mərkəzin fəaliyyəti barədə məlumat verib.

Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə yaradılan DOST İnküziv İnkişaf və Yaradıcılıq Mərkəzində əlilliyi olan şəxslər, şəhid ailələrinin üzvləri və digər həssas qrupların yaradıcı potensialının inkişafı, reabilitasiyası və cəmiyyətdə inteqrasiyası üçün aparılan işlər diqqətə çatdırılıb.

Qeyd olunub ki, üç il əvvəl açılan mərkəz Cənubi Qafqazda ilk və ən böyük inküziv yaradıcılıq və inkişaf məkanıdır. Burada ötən dövrdə 600-dən çox şəxsə xidmət, həmçinin sosial-psixoloji dəstək göstərilib, 100-dən çox tədbir keçirilib. Hazırda 156 benefisiarın müxtəlif fəaliyyət istiqamətləri üzrə təlimlərdə olduğu mərkəzin İsmayıl İsmayilov "DOST Evi" filialı da fəaliyyət göstərir.

Benefisiarların əl işlərinin bir sıra beynəlxalq sərgilərdə, həmçinin COP29-un "Yaşıl zona"sındakı "Art Pavilion"da nümayiş etdirildiyi bildirilib.

Leyla Əliyeva və Arzu Əliyeva mərkəzdə kulinariya üzrə təlimə cəlb edilən həssas qruplara aid uşaqların əl işləri ilə tanış olublar. Uşaqlar "Yeni il" mövzusunda hazırladıkları şirniyyatları təqdim ediblər.

Səsyazma, floristika, bədii oyma, xalçaçılıq, keramika, təsviri incəsənət və digər studiyalarda təlim prosesini, hazırlanan yaradıcılıq nümunələrini nəzərdən keçirən Leyla Əliyeva və Arzu Əliyeva kapoeyra üzrə təlimçi və benefisiarların çıxışını izləyiblər.

Benefisiarlar və "İnküziv DOST" könüllüləri mərkəzin studiyalarında hazırlanmış geyim nümunələrini sərgiləyiblər.

Mərkəzin İnküziv Kamera Orkestri və İnküziv ansamblının müşayiəti ilə təlimçi və benefisiarların ifasında 31 Dekabr - Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü və Yeni il bayramına həsr olunmuş konsert proqramı da təqdim edilib.

Dərin böhrandan tam iflasa doğru...

Ermənistan 2025-ci ilə dərinləşən tənəzzül, səfalət və miqrasiya problemi ilə başlayıb

Ermənistanda əhalinin getdikcə dərinləşən sosial problemləri, işsizlik, xarici sərmayənin az olması, istehsalın yoxluğu vəziyyəti daha da ağırlaşdırır. Proqnozlar göstərir ki, əhalinin maddi rifah halının pisləşməsi, daxili və xarici siyasətdə qeydə alınan uğursuzluqlar bu il ərzində də davam edəcək. Çünki problemlərin həllənməsi üçün Ermənistan hakimiyyətinin konkret siyasəti və proqramı yoxdur.

İqtisadi tənəzzül, idxal və ixrac əməliyyatlarında yaranan böyük ölçüli mənfii saldo ölkəni iqtisadi uçurumun kənarına gətirib. Ona görə də cari il Ermənistan dövləti və xalqı dərin iqtisadi böhranla qarşılayıb.

Sübh müqaviləsinin imzalanmayacağı təqdirdə qarşıdakı dövr ərzində Ermənistanı daha böyük problemlər gözləyir. Ermənistanda mövcud sosial-iqtisadi problemlər həmişə olduğu kimi 2024-cü ildə də ön plana çıxıb. İndi cəmiyyət hakimiyyətdən üzləşdikləri sosial çətinliklərin həllini tələb edir. Amma bunun üçün lazımı resurslar olmadıqından ölkəni aksiyalar, tətillər bürüyür.

İqtisadi vəziyyətin pisləşməsi dövlət büdcəsinə vergi gəlirlərinin azalmasına gətirib çıxarıb. Bu o deməkdir ki, dövlət 2025-ci il vətəndaşların əməkhaqqı və təqaüdlərini ödəmək üçün əlavə kredit yükünün altına girməli olacaq.

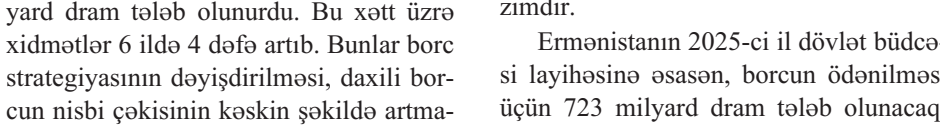
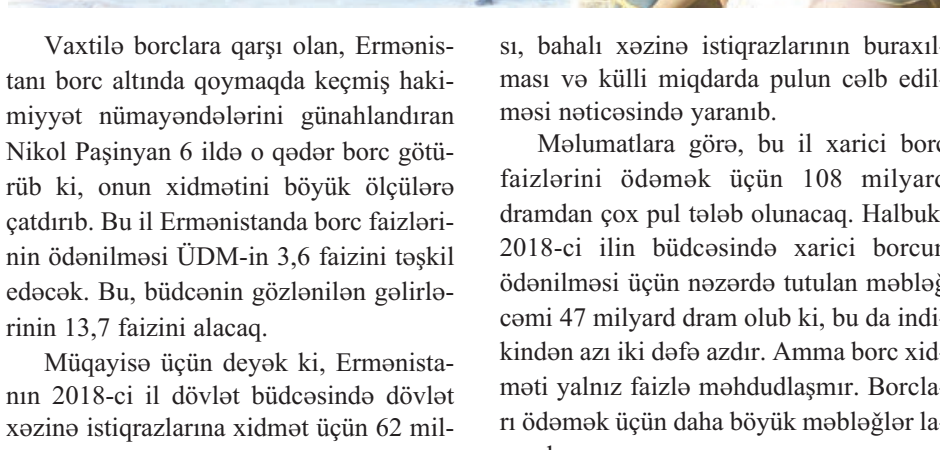
Son illər Ermənistan hökuməti o qədər borc götürüb ki, indi bu, fəlakətli həddə çatıb. İstər borcun kəskin artması, istərsə də qiymətlərin xeyli yüksəlməsi nəticəsində borclara xidmət çətinləşib. Ermənistan hakimiyyətinin "səyləri" ucba-

tından ölkə dəhşətli maliyyə yükü altına düşüb. Məlumatla görə, hər il Ermənistanın dövlət büdcəsindən borclara xidmət üçün yüz milyardlarla dram ayrılır.

Bildirilib ki, 2025-ci ildə dövlət borcunun ödənilməsi və borclara xidmət üçün 1117,1 milyard dram tələb olunacaq ki, bunun da 723,0 milyard dramı borc ödənişləri, 394,1 milyard dramı isə faiz ödənişləri olacaq.

Son 6 ildə Ermənistan hökuməti o qədər borc götürüb ki, ölkəni ağır maliyyə yükü altına salıb. Bu müddət ərzində Ermənistan hökumətinin borcu təxminən iki dəfə artıb. Borc üzrə faiz dərəcəsi əvvəlki 4-4,5 faizdən 7,3 faiz təşkil edib. Cari ildə təkə Ermənistan hökumətinin borcunun faizlərini ödəmək üçün 394 milyard dram lazımdır ki, bu da ötən illə müqayisədə 49 milyard çoxdur.

Müqayisə üçün qeyd edək ki, Ermənistanın 2018-ci ilin dövlət büdcəsində borclara xidmət üçün cəmi 140 milyard dram ayrılıb. Cari il isə 394 milyard dram ayrılacaq. Paşinyanın hakimiyyətinin 6 ilində təkə borcun faizlərinin ödənilməsi 2,8 dəfə artaraq 140 milyard dramdan 394 milyard drama çatıb.

Vaxtilə borclara qarşı olan, Ermənistanı borc altına qoymaqda keçmiş hakimiyyət nümayəndələrini günahlandıran Nikol Paşinyan 6 ildə o qədər borc götürüb ki, onun xidmətinə böyük ölçülərdə çatdırıb. Bu il Ermənistanda borc faizlərinin ödənilməsi ÜDM-in 3,6 faizini təşkil edəcək. Bu, büdcənin gözlənilən gəlirlərinin 13,7 faizini alacaq.

Müqayisə üçün deyək ki, Ermənistanın 2018-ci il dövlət büdcəsində dövlət xəzinə istiqrazlarına xidmət üçün 62 milyard dram tələb olunurdu. Bu xətt üzrə xidmətlər 6 ildə 4 dəfə artıb. Bunlar borc strategiyasının dəyişdirilməsi, daxili borcun nisbi çəkisinin kəskin şəkildə artması,

bahalı xəzinə istiqrazlarının buraxılması və külli miqdarda pulun calb edilməsi nəticəsində yaranıb.

Məlumatlara görə, bu il xarici borc faizlərini ödəmək üçün 108 milyard dramdan çox pul tələb olunacaq. Halbuki 2018-ci ilin büdcəsində xarici borcun ödənilməsi üçün nəzərdə tutulan məbləğ cəmi 47 milyard dram olub ki, bu da indikindən azı iki dəfə azdır. Amma borc xidməti yalnız faizlə məhdudlaşmır. Borcları ödəmək üçün daha böyük məbləğlər lazımdır.

Ermənistanın 2025-ci il dövlət büdcəsi layihəsinə əsasən, borcun ödənilməsi üçün 723 milyard dram tələb olunacaq;

408,5 milyard dram dövlət xəzinə istiqrazları, 132,3 milyard dram xarici valyutada dövlət istiqrazları, 182,1 milyard dram isə xarici kreditlərin ödənilməsi üçün nəzərdə tutulub. Bu məbləğlər çox vaxt yeni borclar calb etmək vasitəsilə ödənilir.

Ermənistan hökumətinin proqnozlarına görə, bu ilin sonuna qədər dövlət borcu 13 milyard 972 milyon dollara çatacaq. Yenidən 1,3 milyard dollar artacaq, icazə verilən həddi keçərək ÜDM-in 53,3 faizinə yaxınlaşacaq. Ermənistan hökumətinin büdcə layihəsinə əsaslanan proqnozlarına əsasən, borcun orta çəkili faiz dərəcəsi 7,5 faiz təşkil edəcək.

Vəziyyətdən yeganə çıxış yolunu Ermənistan əhalisi ölkədən birdəfəlik miqrasiya edərək yaşamaq üçün başqa ölkələrə üz tutmaqda görür. Ümumiyyətlə, ötən il ağır sosial-iqtisadi vəziyyət fonunda Ermənistanda miqrasiya probleminin daha da dərinləşməsi müşahidə olunub. Hadisələrin real inkişaf axarı göstərir ki, bu gedişlə miqrasiya Ermənistanda əsl demoqrafik fəlakət yaradacaq.

Hakimiyyətin bu məsələnin həlli istiqamətində atdığı addımlar isə faktiki olaraq iflasa uğrayıb. Məsələnin bu tərəfinə nəzər salan etnoqraflar bildirirlər ki, ölkə rəhbərliyi indiyədək miqrasiya prosesini dayandırma, qarşısını ala bilməyib. Vurğulanıb ki, bu gedişlə Ermənistanda əhalinin kütləvi şəkildə köç etməsinin, xarici ölkələrə axınının qarşısını almaq qətiyyəti mümkün olmayacaq.

Ermənistan Audit Palatasının sədri Nairi Sarkisyan məlumat verib ki, ölkə əhalisi növbəti 10 il ərzində 800 min nəfər azalaraq 2.2 milyona düşə bilər. Bu templər davam edərsə, növbəti 25 il ərzində ölkədə erməni qalmayacaq. Bildirilib ki, əsas səbəblər arasında aşağı doğum əmsali, miqrasiya və işsizlikdir. Keçən il 48 min vətəndaş Ermənistanı tərk edib və geri qayıtmayıb. Ölkədə 1 milyon 150 min insan sosial qayğıya ehtiyac duyur. Onlardan 204 min nəfəri işsizdir, daha 960 min nəfəri isə əmək prosesində iştirak etməyi (təqaüdüçülər, uşaqlar, əlillər). Siyahıyaalmanın ilk məlumatlarına görə, Ermənistanın daimi əhalisi 2 928 914 nəfərdir, lakin yeridən əhalinin sayı 2 638 917 nəfərdir. Vurğulayaraq ki, BMT 2050-ci ilə qədər Ermənistan əhalisinin 300 min nəfər azalacağını proqnozlaşdırır.

O da qeyd olunur ki, əhalinin azalmasının əsl səbəbi Ermənistanda baş verən özbaşınalıq, rüşvətçorluq və korrupsiya, iqtisadiyyatın ölü vəziyyətdə olması və düzgün xarici siyasətin aparılmamasıdır. Bundan başqa, ekspertlər ona da diqqət yönəldirlər ki, görülən kosmetik tədbirlərlə baxmayaraq, Ermənistanda əhalinin 50 faizi yoxsulluqdan da aşağı səviyyədə yaşayır. Ermənistan əhalisi bu ağır durumun dəyişməsinə ümid bəsləmir, ona görə də yeganə çıxış yolunu ölkədən köçməkdə görür. Ölkədə qalanlar üçün işə yer tapılmır. Bu isə sosial gərginliyi daha da artırır.

Elçin KƏFƏROV, "Azərbaycan"

Prezidentin qəti mövqeyi: "Bizim şərtlərimiz qəbul ediləcək"

Dekabrın 25-də Rusiya səmasında hərbi təcavüzə məruz qalan, bunun nəticəsində Qazaxıstanın Aktau şəhərinin hava limanına yaxınlaşarkən qəzaya uğrayan Azərbaycan məxsus təyyarə ilə bağlı araşdırma dövlətimizin və şəxsən Prezident İlham Əliyevin diqqət mərkəzindədir. Sərnəşin laynerinin yerdən vurulduğunu sübut edən əsaslı dəlillər var və rəsmi Bakı həqiqətin tam ortaya çıxması üçün bütün lazımi tədbirləri görür. Dövlətin hadisəyə və sonrakı proseslərə çevik reaksiyası "Embraer-190" təyyarəsinin uğradığı faciənin bütün təfərrüatları barədə ictimaiyyətin məlumatlandırılmasına xidmət edir. Prezident İlham Əliyevin hadisədən dərhal sonra hava limanında keçirdiyi müşavirə və dekabrın 29-da həlak olan ekipaj üzvləri ilə vida mərasiminin ardınca verdiyi geniş müsahibə, toxunduğu vacib məqamlar da bunu sübut edir.

Prezident İlham Əliyevin Rusiya səmasında vurulmuş təyyarəməzlə bağlı qətiyyətli və prinsipial yanaşması bir neçə əmil baxımından ibarətdir. Birincisi ona görə ki, Azərbaycan lideri bütün dünyaya dövlət başçısının ekstremal haldan öz xalqının müqəddəratını və dövlətinin mənafeələrini necə qoruyacağını göstərmişdir. İkincisi, Prezident İlham Əliyev bir daha dünya birliyinə rəhbərliyi olduğunu beynəlxalq hüquq və prinsiplərə sadiqliyini göstərmişdir. Təyyarənin qəzaya uğraması barədə hadisənin təfərrüatları barədə ictimaiyyətin məlumatlandırılması və dekabrın 29-da həlak olan ekipaj üzvləri ilə vida mərasiminin ardınca verdiyi geniş müsahibə, toxunduğu vacib məqamlar da bunu sübut edir.

Prezident İlham Əliyevin Rusiya səmasında vurulmuş təyyarəməzlə bağlı qətiyyətli və prinsipial yanaşması bir neçə əmil baxımından ibarətdir. Birincisi ona görə ki, Azərbaycan lideri bütün dünyaya dövlət başçısının ekstremal haldan öz xalqının müqəddəratını və dövlətinin mənafeələrini necə qoruyacağını göstərmişdir. İkincisi, Prezident İlham Əliyev bir daha dünya birliyinə rəhbərliyi olduğunu beynəlxalq hüquq və prinsiplərə sadiqliyini göstərmişdir. Təyyarənin qəzaya uğraması barədə hadisənin təfərrüatları barədə ictimaiyyətin məlumatlandırılması və dekabrın 29-da həlak olan ekipaj üzvləri ilə vida mərasiminin ardınca verdiyi geniş müsahibə, toxunduğu vacib məqamlar da bunu sübut edir.

Hər zaman xalqının yanında olan lider

Prezident İlham Əliyevin MDB liderlərinin görüşündə iştirak etmək üçün Sankt-Peterburqa səfəri üçün yarımcı qoyub vətənə dönməsi və Azərbaycan rəsmilərinin dərhal Qazaxıstanı ziyarət etməsi barədə göstəriş verməsi dövlət aparatının baş vermiş faciəyə çevik reaksiyasının təzahürüdür. Dövlətimizin başçısı hələ təyyarəni səmada olarkən baş vermiş hadisə ilə bağlı prosesləri nəzarətə götürməyə müvəffəq olmuşdur. Hökumət rəsmilərinin Aktau şəhərinə eza edilmişləri və hadisə yerindən təcüratlı, ən əsası isə etibarlı məlumat əldə etmələri gələcək qərarların qəbulu prosesində olduqca vacib əmil idi. "...Mən Sankt-Peterburqa MDB Zirvə görüşünə uçarkən Bakı-Qrozni istiqaməti üzrə marşrutu yerinə yetirən AZAL-a məxsus təyyarənin Qazaxıstanın Aktau şəhəri yaxınlığında qəzaya uğraması barədə məlumatlandırıldım, dərhal göstəriş verdim və təyyarə geri - Bakıya döndü. Bakıya gələn kimi burada hava limanında operativ müşavirə keçirdim. Hələ Bakıya qayıdarkən mənim göstərişlə Dövlət Komissiyası yaradılmışdır və müvafiq qurumların nümayəndələrindən ibarət

var. Prezident İlham Əliyevin müsahibə zamanı Qazaxıstan dövlətinin və qardaş qazax xalqının fədakarlığını qeyd etməsi bunun əyani sübutudur: "Mən, ilk növbədə, Prezident Tokayevə minnətdarlığımı ifadə etmək üçün zəng etdim. Çünki biz bilirdik və məlumat əldə etmişdik ki, qəza baş verən kimi Qazaxıstan xilasediciləri dərhal hadisə yerinə yetişdilər və insanları o dağılmış füzelyajdan çıxartmağa başlamışdılar. Öz həyatlarını risk altına atmışdılar. Çünki onlar bilirdilər ki, növbəti partlayış olacaq, yoxsa yox. Çünki təyyarənin bir hissəsi yanmışdı və bu hissə də yana bilirdi. Amma buna baxmayaraq, onlar da əsl qəhrəmanlıq göstərmişdilər". Dövlətimizin başçısı qazaxıstanlı qardaş və bacılarımızın həmrəylik nümayişini yüksək dəyərləndirmişdir. Bu, Azərbaycan xalqının qolbində çox böyük iz buraxmışdır: "Adi vətəndaşlar bizim Aktauadakı konsulluğa gələrkən gül qoydular, öz münasibətlərini bildirdilər, bizimlə dostluq əldə etdilər. Əsl dostluq, qardaşlıq belə olar".

Qardaş dəstəyi

"Embraer-190" təyyarəsinin qəzalarının araşdırılmasında əldə ediləcək ilk nəticələrin elanı yanvar ayının sonlarına gələnildir. Təyyarənin qəzaya uğraması səbəblərinin obyektiv və şərfəsiz araşdırılması Azərbaycan dövlətinin iradəsi ilə yanaşı, həm də qardaş Qazaxıstanın prinsipial mövqeyinin göstəricisidir. Dövlət başçısı bu gərgin prosesdə qazaxıstanlı həmkarı Kasım-Jomart Tokayevin rolunu xüsusi qeyd edib: "Mən Prezident Tokayevlə söhbət zamanı Azərbaycanla istintaqla bağlı mövqeyini də bildirdim və bax sizə dediyim məsələləri də onun diqqətinə çatdırdım ki, biz beynəlxalq ekspertizanın tərəfdarıyıq və heç cür bu məsələni Dövlətlərarası Aviasiya Komitəsinin sərəncamına verə bilmərik. Bu mövqə də anlayışla qarşılandı. Təbii olaraq, bizim dövlət qurumlarımızın nümayəndələri, komissiyamızın üzvləri və rəhbərləri, prokurorluq orqanlarının nümayəndələri daim təmasdadırlar". Azərbaycan Prezidenti müsahibəsində xüsusi qeyd etdi ki, Qazaxıstanın öz növbəsində Dövlət Komissiyası yaratmışdır. Onlar da çalışırlar ki, məsələ tam təfərrüatları ilə açılsın. Cənab İlham Əliyev Prezident Tokayevə də başsağlığı verdiyini söylədi. Qəza nəticəsində altı Qazaxıstan vətəndaşı da həlak olmuşdu. "Yəni bu nə qədər ağır hadisə olsa belə, eyni zamanda bir sınaq məsələsi idi. Yəni bu sınaqdan kim necə çıxacaq? Mən şadam ki, yəni də bu faciəyə baxmayaraq, görüşürəm və əminəm ki, Qazaxıstanda da eyni fikirdədirlər. Bizim dostluğumuz, qardaşlığımız bu ağır vəziyyətdən sonra daha da gücləndi", - dövlətimizin başçısı xüsusi vurğuladı.

Azərbaycanın tələbi

Təcavüzə məruz qalan təyyarənin Azərbaycan məxsusluğuna baxmayaraq, Prezident İlham Əliyevin təmkinli və səbri reaksiyası müdrik liderə xas olan davranışını əks etdirir. Dövlət başçısının reallığı tam göstərən etibarlı məlumatın əldə edilməsindən sonra sərgilədiyi mövqə Azərbaycanın beynəlxalq hüquq və prinsiplərə sadiqliyinin daha bir nümunəsidir. Təyyarənin kənar təsir nəticəsində qəzaya uğraması artıq faktır və rəsmi Bakının istəyi bu cinayəti törətmiş şəxslərin məsuliyyətini öz üzərlərinə götürməsi tələbdir. Dövlətimizin başçısı bir məsələyə xüsusi diqqət yetirdi: "Azərbaycan ilk gündən beynəlxalq ekspertlərdən ibarət qrupun bu işlə məşğul olmasının tərəfdarı idi. Rusiya tərəfi rəsmi qaydada bizə təklif etmişdi ki, Dövlətlərarası Aviasiya Komitəsi bu işi araşdırsın. Biz isə qəti şəkildə bundan imtina etdik. Səbəb də aydındır. Çünki sifir deyil ki, bu qurum daha çox Rusiya məmurlarından ibarətdir və qurumun başında Rusiya vətəndaşları dayanır. Burada obyektivlik amilləri tam təmin edilməyib".

Prezident İlham Əliyevin sözlərinə görə, aşkar faktı inkar etmək və gözəndə pərdə asmaq cəhdləri cəfəngiyyət və işi ağılsızlıqdır. "Yəni də deyirəm, "qara qutu"lar açılandı sonra və daha detallı məlumat əldə ediyimiz halda məsələnin tam təfərrüatları üzə çıxacaq və bu gün hələ ki sual kimi qalan bir çox məsələlərə aydınlıq gətiriləcək. Məsələn, təyyarə nə üçün Qrozni şəhərinə enə bilmədi? Radioelektron mübarizənin təsiri nə dərəcədə təyyarənin idarə olunmasına təsir göstərmişdir? Havada endirilən zərbə və təyyarənin yanında olan partlayışın nəticələri nə dərəcədə təsiri oldu?" Prezident İlham Əliyev müsahibəsində onu da bildirdi ki, sərnəşinlərin bir çoxu xilas edildi, onların ifadələri var. Təyyarəni deşən qəlpələrin sərnəşinlərə və ekipaj üzvlərinə verdiyi xəsarət göz qabağındadır. Bunu hansısa uşaqlarla bağlamaq, yaxud da ki, qaz balonunun partlaması kimi qələmə vermək həm ağılsızlıqdır, həm də vicdansızlıqdır" - bununla Azərbaycan lideri növbəti dəfə bütün dünyaya nümayiş etdirdi ki, hətta aşkar sübutlara baxmayaraq, dövlətimiz rəsmi notisələrə əsasən qərar vermək niyyətindədir.

Bu kontekstdə Azərbaycanın Rusiyadan tələblərinin xüsusi anlamı və əhəmiyyəti var. Çünki biz demirik ki, təyyarə qəsdlə vurulub. Ancaq laynerin hərbi müdaxiləyə məruz qalması təsdiqlənərsə, bu cinayətə cavabdeh şəxslər öz cəzalarını almalıdırlar: "Birincisi, Rusiya tərəfi Azərbaycanı üzrə istəməlidir. İkincisi, öz günahını etiraf etməlidir. Üçüncüsü, günahkarları cəzalandırmalıdır, cinayət məsuliyyətinə cəlb etməlidir və Azərbaycan dövlətinə və zərərçəkən sərnəşin və ekipaj

üzvlərinə təminat ödəməlidir. Bu, bizim şərtlərimizdir. Onlardan birincisi artıq dünən təmin edildi. Mən ümid edirəm ki, digər şərtlərimiz də qəbul ediləcək". Müsahibədə qeyd edildi ki, Azərbaycan ictimaiyyəti məsələnin bütün tərəfləri barədə məlumatlandırılacaq və məlumatlandırılır.

"Biz tam qətiyyətli
öz fikrimizi deməliyə,
deyirik və deyəcəyik"

Azərbaycanın bir dövlət olaraq qazandıqı beynəlxalq nüfuzunun və diplomatik qələbələrinin əsasında ədalət amili durur. Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi xarici siyasətin söykəndiyi on güclü əmil tutduğumuz yolun həqiqətə əsaslanmasıdır. Torpaqlarımızın bütövlüyünə nail olmağımız və suverenliyimizi bərpa etməyimiz ona görə gerçəkləşmişdir ki, mövqeyimiz haqq və ədalətə sadiqdir. Təyyarə qəzasının araşdırılması və gerçək səbəblərin müəyyən olunmasına münasibətimiz də ədalətdən irəli gəlir. Dövlət başçısının hadisə ilə bağlı reaksiyasında dəfələrlə ədalət amilinə müraciət etməsi rəsmi Bakının xarici siyasət önəmünün bariz göstəricisidir: "Qara qutu"lar açılandı sonra biləcəyik ki, nə üçün təyyarə enə bilməyib? Dəqiq nə vaxt təyyarəyə yerdən atəş açılıb? Nə üçün yaxında olan hava limanlarına təyyarə eniş cəhdi etməyib, daha yaxın Minvod və Maşağqala hava limanları idi. Təyyarə Aktauya göndərildimi, yoxsa bu, obyektiv seçim idi? Müxtəlif forziyyələr var... Yəni bütün bu suallara hələ ki cavab yoxdur. Biz Azərbaycan tərəfi və şəxsən mən maksimum ədalətli olmağa çalışırıq. Biz hansısa tam aydın olmayan məsələləri, bu məsələlər aydınlaşmadan bu barədə fikir söyləmək istəmirik. Ancaq açıq-aydın olan məsələlərdə biz tam qətiyyətli öz fikrimizi deməliyə, deyirik və deyəcəyik".

"Bizdə olan məlumat həqiqətə əsaslanır"

Prezident İlham Əliyev yanvarın 6-da təyyarə qəzasında həlak olan ekipaj heyətinin ailə üzvləri və sağ qalan təyyarəyə bələdçiləri ilə görüşdü. Dövlət başçısı istintaqın hazırlıq gedişatının Azərbaycan tərəfinin mövqeyini təsdiqlədiyini bir daha qeyd etdi. "Əgər Qrozni şəhəri öz ərazisində Rusiyanın hava məkanının bağlanması üzrə vaxtında tədbirlər görüldü, yerüstü xidmətlərin bütün qaydalarına əməl olunsa, onda bu faciə də baş verməzdi. Mən hələ ki cinayət işinin bütün materiallarını açıqlamaq istəmirəm, onun ilkin təhqiqatı və notisələrin mənə mürəzzə edilib, Amma əminliklə deyə bilərəm ki, Azərbaycan vətəndaşlarının bu qəzada həlak olmasının günahı Rusiya Federasiyası nümayəndələrinin üzərindədir. Biz ədalət tələb edirik, günahkarların cəzalandırılmasını tələb edirik, tam şəffaf və insani davranış tələb edirik", - deyərək dövlət başçısı vurğulayıb.

İlkin məlumatların olduğunu bildirdən ölkə Prezidenti istintaq başa çatmasından sonra tam məlumatın Azərbaycan ictimaiyyətinə çatdırılacağı söylədi. Bir məqam xüsusi vurğulandı ki, Qrozni şəhərində "kavayr əməliyyatı", yəni hava sahəsinin bağlanması əməliyyatı təyyarə yerdən vurulandan sonra elan edilib. Bu, bir daha onu göstərir ki, burada çox ciddi cinayət tərkibli məsələlər var. Adətən, hər hansı bir ölkənin hava məkanında təhlükə yaranırsa, dərhal o ölkənin hava məkanı bağlanır. Bu, bütün ölkələrdə var və bunun müxtəlif adları var. Rusiyada buna "kavayr əməliyyatı" deyirlər: "Əgər Rusiyanın hava məkanı üçün təhlükə var idisə, dərhal təyyarə kapitana bu barədə məlumat verilməli idi. Dərhal hava məkanı bağlanmalıydı və təyyarə geri dönməli idi. Onu da bildirməliyəm ki, baş vermiş qəzadan təqribən 10 gün əvvəl oxşar hadisə Qrozni şəhərində baş vermişdi. AZAL-a məxsus təyyarə yarı yolda geri dönmüşdü. Nə üçün bu dəfə təyyarə ekipajına xəbərdarlıq edilməmişdi? Bunu təbii olaraq istintaq göstərəcək. Mən bir daha demək istəyirəm ki, bizdə olan məlumat həqiqətə əsaslanır", - bununla Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev görüş zamanı öz qəti sözünü, mövqeyini bildirdi.

İradə ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Prezidentin xalqa müraciəti regionun hərbi-siyasi gündəliyinin əsas konturları idi

"Prezident İlham Əliyev 31 Dekabr Dünya Azərbaycanlıların Həmrəyliyi Günü və Yeni il münasibətilə xalqa etdiyi müraciətdə ölkədə, regional və beynəlxalq əhəmiyyətli bir çox vacib məsələlərə toxundu. Dövlət başçımız 2024-cü ildə qarşıya qoyulmuş bütün vəzifələrin icra olunduğunu, ölkə iqtisadiyyatının inkişaf etdiyini, hərbi gücümüzün artdığını, xalqımızın təhlükəsizlik şəraitində yaşayışının təmin edildiyini, bundan sonra da sabitlik və əmin-amanlığın olacağını bildirdi".

Bu sözləri "Azərbaycan" qəzetinə Milli Məclisin deputatı Azər Badamov deyib. Deputat xatırladı ki, Prezident İlham Əliyev ötən ilin ölkəmiz üçün uğurlu olduğunu bildirdi. Qazax rayonunun 4 kəndinin bir güllə atılmadan siyasi yollarla azad etməyimiz, COP29 beynəlxalq konfransına uğurla evsahibliyimiz yola saldıqımızı ilin tarixi hadisələridir. COP29-un keçirilməsinə qısa müddət - cəmi 11 ay qalmasına baxmayaraq, ölkəmiz bu tədbirə çox ciddi hazırlaşaraq yüksək səviyyədə həyata keçirdi. Bu tədbirə evsahibliyimizi həzm edə bilməyən qüvvələr ölkəmizə qarşı siyasi təzyiqli kampaniyalarına başlayaraq, konfransı boykot etməyə çalışdılar. Amma dövlət başçımızın qeyd etdiyi kimi, 80-dən çox ölkənin hökumət və dövlət başçısı, 76 mindən çox qeydiyyatdan keçmiş qonağın iştirakı bizə qarşı düşmənçilik siyasətini davam etdirənlərə ön yaxşı cavabımız oldu. "Ölkəmizin iqtisadi inkişafı yola saldıqımızı ilin uğurlarından olduğunu qeyd edən dövlət başçımız 2024-cü ildə ÜDM-in 4 faizdən, qeyri-neft sektorunda 6 faizdən çox, qeyri-neft sənayesində 7 faizdən çox, valyuta ehtiyatlarımızın 72 milyard dollardan çox olduğunu qeyd etdi. O cümlədən xarici dövlət borcumuzun 5.2 milyard dollara enməsi və valyuta ehtiyatlarımızın xarici dövlət borcumuzdan 14 dəfə çox olması aparlıq iqtisadi siyasətin nəticələridir. Ölkəmizdə sosial siyasət də uğurla davam etdirilir. Belə ki, son 6 ildə icra olunan və davam edən 5 sosial paketə ayrılmış 7,5 milyard manat vəsait əhalinin sosial rifahının yaxşılaşdırılmasına xidmət edir. 2025-ci ildə icra olunmağa başlanmış yeni sosial paket çərçivəsində minimum əməkhaqqı 345 manatdan 400 manata, minimum pensiya isə 280 manatdan 320 manata qaldırıldı. Ölkəmizdə böyük investisiya layihələrinin həyata keçirilməsinə, işğaldan azad edilmiş ərazilərin yenidən qurulmasına böyük vəsaitin lazım olmasına baxmayaraq, əhalinin sosial rifahının yaxşılaşdırılması hər zaman dövlətin diqqət mərkəzindədir", - deyərək bildirdi.

A.Badamov xatırladı ki, Prezident İlham Əliyev Ermənistanın sürətlə silahlanması ilə hərbi xərclərimizin artırılmasının vacibliyini vurğulayaraq bu il hərbi müdafiə sahəsinə 8,4 milyard manat ayrıldığını qeyd edib. Qarabağ və Şərqi Zəngəzur bölgəsinə isə 4 milyard manat vəsait ayrılıb. Əgər Ermənistan sürətlə silahlanmasaydı, hərbi xərclərimizin bu qədər artmasına ehtiyac olmazdı. Belə ki, bu zərurət olmasaydı, həm azad edilmiş ərazilərin maliyyələşməsinə, həm də sosial proqramların icrasına daha çox vəsait ayrılardı. Qısa zaman kəsiyində 10 mindən çox keçmiş məcburi köçkünlərin yurd-yuvalarına qayıdabilməsi, 30 mindən çox insanın işğaldan azad olunmuş ərazilərdə çalışması uğurumuzdur. Amma dövlətimiz hərbi balansda Ermənistanla üstünlük qazanmasına imkan verməməli və hərbi xərclərimizi yüksək saxlamaqla müdafiə qabiliyyətimizi artırmalıdır.

Deputat vurğulayıb ki, dövlət başçımız Cənubi Qafqaz regionu üçün vacib məsələlərlə bağlı Ermənistanla səslenərək növbəti dəfə xəbərdarlıq edib. Ölkə rəhbəri bildirdi ki, Ermənistan təhlükəli yoldan çəkinməlidir. Bizimlə hərbi və iqtisadi sahədə rəqəbat aparmaq onların iqtidarında deyil. Prezident İlham Əliyevin regionun siyasətini müəyyənləşdirdiyini deyərək bildirdi ki, dövlət başçısının səsləndirdiyi fikirlər həmişə reallığa çevrilib və bunu Ermənistan da etiraf edirlər: "Bəli, regionda yaratdığımız yeni reallıq silhə və əməkdaşlığa xidmət edir. Amma təəssüf ki, Ermənistanın adekvat olmayan mövqeyi və onu silahlandıraraq Cənubi Qafqazda güc balansını dəyişməyə çalışırlar. Dövlət başçımız onları çox ciddi şəkildə xəbərdar etdi. Prezident İlham Əliyev müraciətində xüsusi vurğulandı ki, erməniləri yəni də Azərbaycanın zərərini hücum etməyə təhrik edən xarici dairelər, xarici ölkələr onların arxasında durmayacaq, sadəcə olaraq, dura bilməyəcəklər. Bizimlə bu bölgədə hərbi müstəvidə heç bir qüvvə rəqəbat apara bilməz".

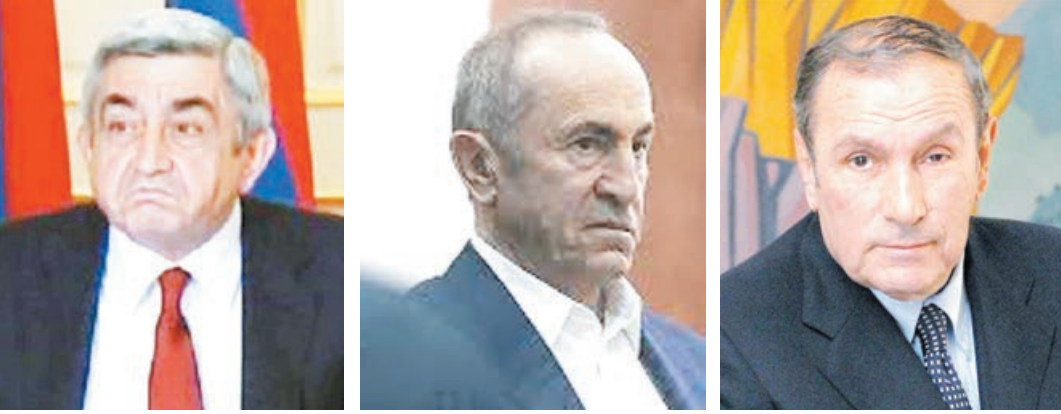
Azər Badamov deyib ki, Ermənistan silahlandıraraq gücləndirmək istəyənlər son 4 ilin notisələrinə baxmalıdırlar. Bu müddətdə Azərbaycan-Ermənistan münasibətlərində baş verən bütün proseslər Prezident İlham Əliyevin dediyi kimi olub. Azərbaycanın gücü regionun sabitliyi və təhlükəsizliyi deməkdir. Ermənistan gücümüzü hiss etməsəydi, 2024-cü ildə Qazaxın 4 kəndini bizə təhvil verməz və sərhədin 13 kilometrlik hissəsinin delimitasiya olunmasına razılaşmazdı. Dövlət başçımızın Yeni il qabağı səsləndirdiyi fikirlər regionumuzun hərbi-siyasi gündəliyinin əsas konturlarıdır. Ermənistan rəhbərliyi Azərbaycanın yaratdığı yeni reallığı dəyişdirməyə yox, həmin reallığı inkişaf etdirməyə çalışmalıdır. Çünki yaratdığımız yeni reallıq regionda təhlükəsizlik, sabitlik, əməkdaşlıq və inkişafın təminatı deməkdir.

Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Demokratiyanın iki üzü - ədalətin ikili standartı

Ermənistanın üç faşist prezidenti

Sarkisyan və Köçəryanın ardınca Petrosyanın da qatil olduğu üzə çıxdı

İllərdir Ermənistanın əlləri azərbaycanlıların qanına bulmuş qatil prezidentləri deyəndə, adətən, Robert Köçəryan-Serj Sarkisyan cütlüyünün murdar adlarını ikrahla çəkirdik. Milli kimliyimizə susayan bu canilər xalqımızın başına gətirdikləri soyqırımları, qətləmləri hay hayasızlığı ilə dilə gətirərək vəhşi əməllərini həтта beynəlxalq ictimaiyyət qarşısında etiraf etməkdən belə çəkinməmişdilər.

Açıqı, erməni qatil prezidentlərin bu siyahısında Qarabağda baş verən ən qəddar hadisələrin törətdiyi, torpaqlarımızın Ermənistan tərəfindən işğal edildiyi dönmədə prezidentlik etmiş Levon Ter-Petrosyanın adının olmaması böyük şübhə doğurur və qətiyyətin inandırıcı deyildi ki, bütün bu qanlı proseslərdə qondarma dövlətin birinci prezidenti iştirak etməsin.

Bu günlərdə Levon Ter-Petrosyanın 1993-cü il iyulun 23-də "Yerkrapa" könüllülər birliyinin toplantısında çıxışının yayılan videoyazısı isə şübhələnməkdə haqlı olduğumuzu bir daha təsdiq etdi.

Prezident qismində etdiyi bu çıxışında Petrosyan da Köçəryan və Sarkisyan kimi ermənilərin həyata keçirdikləri işğalçı siyasətdən, azərbaycanlılara qarşı etnik təmizləmədən, bir sözlə, xidmət etdiyi faşizm ideologiyasından bəhs edərək, bu murdar əməllərini utanmadan dilə gətirir.

Ermənistanı necə monoetnik dövlətə çevirdilər?!

Görün özünü dünyaya məzlum xalq kimi sırayaraq onun-bunun ianəsi hesabına dolanan "biçarə" ermənilərin prezidentləri milli düşmənçilik zəminində azərbaycanlılara qarşı törətdikləri barbar əməlləri necə etiraf ediblər.

Qondarma Ermənistan dövlətinin birinci prezidenti Levon Ter-Petrosyan 1993-cü il iyulun 23-də - Ağdamın işğalı günündə "Yerkrapa" könüllülər birliyinin qarşısında qürur ilə deyir: "Ermənistan və Dağlıq Qarabağ erməni xalqının 600 ildən bəri həll edə bilmədiyi bir problemin həll etdi. Ermənistan və Dağlıq Qarabağ yad millətlərdən tamamilə təmizləndi. Təkrar edirəm, bu, 600 illik problem idi. Bunun əhəmiyyətini erməni xalqı bundan sonra ən azı 600 il hiss edəcək".

Petrosyan faşizm xislətlərini bu fikirləri ilə açıq şəkildə ortaya qoyaraq, düz 6 əsrdir ki, ermənilərin Qarabağ, indiki Ermənistan ərazisinə yad millətlərdən, yəni min illərdir bu ərazilərdə var olan yerli azərbaycanlılardan tamamilə təmizlədiklərinin "şad" xəbərini çatdırır. O, prezident olaraq özünün də irqçi, Azərbaycan xalqına qarşı nifrət bəsləyən, işğalçı siyasətini dəstəkləyən biri olduğunu gizlətmir.

Adi şəxsin dilindən yox, Ter-Petrosyanın qismində prezident tərəfindən səsləndirilən və etirafat həmçinin qondarma dövlət olan Ermənistanın yarandığı gündən işğalçı ideologiyasına xidmət etdiyindən xəbərdar verir.

Erməni faşistin çıxışı həm də Ermənistanın bu gün nə üçün monoetnik dövlətə çevrilməsinin səbəblərinə aydınlıq gətirir. Eyni zamanda bu, dünyada multikultural, tolerant ölkə kimi nümunə olan Azərbaycanı vaxtaşırı etnik təmizləmədə günahlandırılan Qərbdəki erməni havadarlarına veriləcək fakta əsaslanan cavabdır.

Petrosyanın maskası cırıldı

Əsasən, azərbaycanlıların etnik təmizlənməsinə köklənmiş həmin çıxışı Petrosyan belə davam etdirir: "Təsəvvür edin ki, əgər bu gün Ermənistanda 1988-ci ildə olduğu kimi, 180 min yad millətli nümayəndəsi olsaydı, bu gün bizim dövlətimiz olmazdı. Biz Zəngəzuru, Şimal-şərq rayonlarımızı, Sevanın (Göyçə gölü)

sahillərini qorumaq iqtidarında olmazdıq. Hətta burada bir neçə muxtariyyət yaranardı. Unutmayın ki, üç rayonda azərbaycanlılar çoxluq təşkil edirdi - Vardenis, Masis və Amasya. Zəngəzurdan onların sayı həddindən artıq çox idi. İndi bu problem həll edilib".

Təkcə 1988-ci ildə Ermənistan ərazisindən 300 min azərbaycanlının qovulması danılmaz faktır. Açıqca görünür ki, Petrosyan bilərəkdən bu rəqəmi olduğundan dəfələrlə az göstərmiş, necə deyirlər, hiyləgər hay nə olar, nə olmaz deyər, göləcəyə də əli yerli saxlayıb. Ancaq bu günə qədər yaxşı maskalanmayı bacaran məkrli Petrosyan erməni murdarlığına xas qürurə elə qayıb ki, sözün həqiqi mənasında, tülküliyünü bir anlıq unudaraq azərbaycanlıların çoxluq təşkil etdikləri əraziləri adbaad saymaqdan da özünü saxlaya bilməyib. Vaxt gələcək bu çıxışının xalqımıza qarşı yirənc planlar quran başına ip kimi dolanacağını hesaba almayıb.

Petrosyanın özünü də etiraf etdiyi kimi, düz 6 əsrdir ki, xalqımıza məxsus torpaqlara yiyələnmək üçün azərbaycanlılara qarşı çirkin plan quran erməni "ideoloqlarının davamçıları 1988-ci ildən etibarən bu murdar ideyalarını açıq müstəviyə daşıdılar. Elə Levon Ter-Petrosyanın da başçılığı altında Ermənistandakı azərbaycanlılar sonuncu nəfərinə kimi yurdlarından didərgin salındılar. Xarici havadarlarının köməyi ilə Ermənistan yenidən müstəqillik qazanmış, orduyu belə formalaşmamış Azərbaycana qarşı işğalçı siyasətə başladı. Qarabağ və onun ətrafındakı ərazilər ard-arda işğal edildi, 800 min azərbaycanlı məcburi köçkün vəziyyətinə düşdü. Əhəlimizə divan tutuldu, soyqırımları həyata keçirildi..."

Qərbi azərbaycanlıları tarixi torpaqlarına qovuşduracaq faktlar

Diqqət edin, məşhur britaniyalı jurnalist, "Qara bağ" kitabının müəllifi Tomas de Vaalın 2000-ci ildə sabiq Ermənistan prezidenti Serj Sarkisyanın aldığı müsahibədə isə qondarma dövlətinin adıçəkən prezidenti qondurucunu əməllərinə görə öyünür: "Xocalı hadisələrində azərbaycanlılar elə bildirdilər ki, biz onlarla zarafat edirik. Onlar elə düşünürdülər ki, erməni mülki əhaliyə qarşı ol qaldıracaq insanlar deyil. Biz bu anlayışa (stereotipə) son qoyduq".

Bununla da bitmir, qondarma dövlətin daha bir prezidenti Robert Köçəryan 2004-cü ildə AŞPA-dakı çıxışı ilə özünü ifşa etmişdi. Həmin zaman istər çıxışında, istərsə də suallara cavabında Köçəryan daxili hissələrinin bürüzə verməklə özünü ifşa etmiş və hərbi əməliyyatlarda iştirakı ilə fəxr etdiyini demişdi. Bu isə Köçəryanın da müharibə canisi olduğunu və əllərinin yüzlərlə azərbaycanlının qanına batdığını təsdiq idi.

Vaxtilə qondarma dövlətin prezidentləri olmuş Levon Ter-Petrosyan, Serj Sarkisyan, Robert Köçəryan tərəfindən səsləndirilən və bəzi nümunələrini verdiyimiz bu tükürpərdici etirafatdan da görünür ki, erməni faşistləri hər zaman düşüncülər ki, azərbaycanlılara qarşı bu cür vəhşiliklər törədərək onların gözlərini qorxudacaq, tarixi torpaqlarımızın ermənilər tərəfindən zəbtinə göz yumduracaqlar. Lakin artıq haqq öz yerini tapıb. Murdar düşmən Qarabağımızdan birdəfəlik gedib. Erməni hərbi qatillərin bir çoxu tutularaq Azərbaycan qanunları ilə mühakimə edilirlər. Elə Azərbaycan xalqına düşmən kəsilən Sarkisyanın, Köçəryanın, 30 ildən sonra olsa da üzə çıxan Petrosyanın qanlı etirafatları da beynəlxalq məhkəmələrdə onların əleyhinə işləyəcək əsaslı əleyh-dəlillərdir.

Həm də elə məhz bu təkbizəmə faktlar əsasında qərbi azərbaycanlılar da tarixi torpaqlarına qayıdacaqlar.

Yasamən MUSAYEVA,
"Azərbaycan"

"Ermənistanın birinci prezidenti Levon Ter-Petrosyanın 1993-cü ilin 23 iyul tarixində "Yerkrapa" terrorçularının qarşısında çıxışının yayılan videosu bu ölkənin etnik təmizləməyə və terror siyasətinə əsaslanan dövlət ideologiyasının ifşasıdır. Ozamankı prezidentin monoetnik tərkibli Ermənistan dövlətinin məhz həmin bölgənin tarixi sahibləri olan azərbaycanlıların qovulmasının nəticəsi olaraq formalaşması barədə etirafatları ötən bir əsr, xüsusən son 40 il ərzində azərbaycanlılara qarşı törədilmiş çoxsaylı cinayətlərə görə Ermənistanın dövlət səviyyəsində məsuliyyət daşdığını göstərir".

Bu fikirləri "Azərbaycan" qəzetinə Milli Məclisin deputatı Bəhrüz Məhərrəmov deyib. O bildirib ki, Ter-Petrosyan etiraf edir ki, Basarkəçər, Zəngibasar, Amasya və Zəngəzur bölgələrində hətta ötən əsrin 90-cu illərinə qədər azərbaycanlılar böyük üstünlük təşkil edib. Bu isə "böyük Ermənistan" ideologiyası qarşısında əsas əngəl kimi çıxış edirdi. Regionda təcavüzkar mahiyyətə söykənən və terroru özünün milli ideologiyasına çevirən Ermənistan dövlətinin "çiçəklənməsi" üçün azərbaycanlıların öz ata-baba yurdlarından qovulması daşnaklara lazım idi. Ter-Petrosyanın ifa-

zora köçürmə və soyqırımları fonunda müasir Ermənistan ərazisindən qovulmuş azərbaycanlıların təhlükəsiz və ləyaqətli şəkildə, o cümlədən sülh yolu ilə öz ata-baba torpaqlarına qaytarılmasının təmin edilməsi yalnız Cənubi Qafqazda deyil, bütövlükdə dünyada insan haqları tandemini qarşısında dayanan əsas vəzifələrdən biridir. Vaxtı ilə əhalinin mütləq əksəriyyətini təşkil edən azərbaycanlıların ata-baba torpaqlarına - müasir Ermənistan ərazisinə qaytarılması ilk növbədə tarixi və hüquqi ədalətin bərqərar olunması və regionda dayanıqlı sülhin təməlinə dayanan amil kimi

Azərbaycanın lehinə işləyir və cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında həyata keçirilən konseptual fəaliyyət artıq qərbi azərbaycanlıların öz yurdlarına qayıtması üçün təməl bazis və aydın yol xəritəsində ehtiva olunan konsepsiyanın meydana çıxması ilə nəticələnib. Bu isə o deməkdir ki, Ermənistanın hansı mövqeyə sığılmasından asılı olmayaraq, ölkəmizin güc və imkanları, o cümlədən beynəlxalq nüfuzu prosesin uğurla realizəsinə imkan verəcək".

Deputat bildirib ki, Azərbaycan başqa dövlətlərlə münasibətini hamılıqla qəbul

çatmasında və haqqın bərqərar olunmasında, qərbi azərbaycanlıların doğma yurdlarına qaytarılmasında ısrarlıdır. "Düzdür, Ermənistan hakimiyyəti, o cümlədən baş nazir Paşinyan dəfələrlə bu tezisi manipulyasiya edərək Azərbaycanın Ermənistan ərazi iddiaları, yaxud yeni müharibə başlamaq niyyəti kimi qlobal mühiyyətə təməl təşkil edir. Lakin aydındır ki, Azərbaycan Konstitusiyasının 9-cu maddəsində ifadə edildiyi kimi, ölkəmiz başqa dövlətlərin müstəqilliyinə qəsd və təhdid kimi və beynəlxalq münasibətlərin həlli yolu kimi müharibəni rədd edir. Biz Ermənistanla və digər hər hansı beynəlxalq hüquq subyekti ilə müharibə və münasibətə tərəfdarı deyilik. Eyni zamanda Azərbaycan hər hansı qonşusunun beynəlxalq hüquqla tanınan ərazilərinə qarşı iddia irəli sürmək niyyətində deyil. Təbii ki, biz tarixi reallıqları dəyişdirilməsi, saxta tarix uydurulmasının əleyhinə deyil və heç bir azərbaycanlı müasir Ermənistan

mandanlığında Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun işğaldan azad edilməsi və soydaşlarımızın sürütlə və ləyaqətli, eyni zamanda təhlükəsiz formada ata-baba yurdlarına qayıtması Qərbi Azərbaycandan olan soydaşlarımızda ruh və inam yaradır. Onların hər biri artıq əmin ki, tezliklə doğma torpaqlarına qayıda biləcəkdir. Azərbaycan xalqında Qərbi Azərbaycana qayıdışa olan inamı artıran və qütbləşdirən əsas səbəb isə, heç şübhəsiz ki, Prezident İlham Əliyevin şəxsiyyətidir. Qlobal miqyasda sözü imzası kimi tanınan möhtərəm cənab Prezident artıq illərlədir ki, Qarabağ və Şərqi Zəngəzurla bərabər, həm də Qərbi Azərbaycana qayıdışı milli, ideoloji hədəflərimizdən biri hesab edib və bu istiqamətdə yorulmaz və barışmaz fəaliyyət nümunəsi ortaya qoymağdadır.

Deputat bildirib ki, Ermənistan və havadarları zamanın onların lehinə işlədiyini düşüncəli Qərbi azərbaycanlıların ata-baba yurdlarını unudaraq, xüsusən yeni nəslin Ermənistan ərazisinə qayıtmağa maraqlı olmayacağına ümid edirdilər. Lakin Ulu Öndər Heydər Əliyevin azərbaycanlılığa məfkurəsi və möhtərəm Prezidentin qətiyyətli yaşaması, həyata keçirilən ideoloji siyasət Qarabağ və Şərqi Zəngəzuru görməmiş, lakin bu torpaqlar uğrunda ölməyə hazır olan gənc nəsillər yetişdirdiyi kimi, həm də Qərbi Azərbaycanı görməmiş, lakin bu torpaqlara qayıtmaq üçün alışıb-yanan bir nəsil formalaşdırıb. "Biz müharibə arzularımız və Qərbi Azərbaycana uğurlu qayıdışı modelini qansız-qadısı dinc köçürmə və dinc birgəyaşayışda görürük. Qərbi Azərbaycanlılar ata-baba torpaqlarında təməl haqlarına sahib olmaqla təhlükəsiz və ləyaqətli formada yaşamaq, bütövlükdə regionun inkişafına öz töhfələrini verməlidirlər. Qərbi azərbaycanlılar da yaxşı başa düşür ki, əgər bölgədə reallıqların yaradıcısı olan Müzəffər Lider cənab İlham Əliyev Aşiq Ələsgərin Ağkilsədəki abidəsinin bərpə olunacağını və analogi tədbirlərin orada da keçiriləcəyini bəyan edirsə, deməli, hədəfimiz bəllidir. Ermənistan ötən dövrün təcrübəsini əsas götürərək bu prosesdə sədd, yaxud maneə kimi yox, ümumbəşəri dəyərləri və beynəlxalq hüququn aliliyini rəhbər tutaraq bizimlə birgə hərəkət edən mehriban qonşu təfəkkürünə uyğun davranmaq cəsarəti tapan beynəlxalq hüquq subyekti kimi özünü göstərmişdir. Deməfakt böhran yaşayan və xarici təsirlərdən birmənalı şəkildə asılı olan Ermənistan başa düşməlidir ki, regionda dayanıqlı sülh, sabitlik, xüsusən Azərbaycanla münasibətlərimizdə qarşılıqlı inam və etimadın yaradılması məsələsində qərbi azərbaycanlıların ata-baba torpaqlarına qayıtması ən vacib elementlərdən biri, bəlkə də birincisi kimi çıxış edir", - deyir o əlavə edib.

B.Məhərrəmov qeyd edib ki, Ermənistanın irəli sürdüyü qeyri-adekvat və pragmatik olmayan reallıqlar yalnız və yalnız Qərbi Azərbaycana qayıdışı əngəllənməsinə hesablanıb. Təbii ki, Ermənistan hakimiyyəti və dövlət regionda reallıqları dikte etmir və heç bir qüvvə qərbi azərbaycanlıların yurdlarına qayıtması qarşısında əngələ çevrilə bilməz. Prezident İlham Əliyevin Bakı şəhərində Aşiq Ələsgərə ucaldılmış abidənin açılışındakı tarixi çıxışında da ifadə etdiyi kimi, qərbi azərbaycanlıların özlərinin ata-baba yurdlarına qayıdacağını demək üçün kifayət qədər ciddi əsaslar mövcuddur. Dövlət başçımız qeyd etdi ki, qərbi azərbaycanlıların qayıdışının təməlinə ilk növbədə Azərbaycan xalqının əylməz ruhu dayanır. Əgər bu torpaqları heç görməyən, Qarabağdan, Şərqi Zəngəzurdan olan soydaşlarımız həvəslə, səbirsizliklə bu bölgələrə qayıdır, yaxud Böyük qayıdış programının digər əraziləri əhatə edən hissələrini səbirsizliklə gözləyirlərsə, o torpaqlara qayıtmaq eşqi ilə yaşaymış qarabağlılar bu gün Qarabağa böyük coşqu ilə qayıdırlarsa, heç şübhəsiz ki, eyni mənzərəni Qərbi Azərbaycana qayıdış dövründə də görə bilərik. İkincisi, qərbi azərbaycanlıların artıq əvvəlki dövrlərdəki kimi ümidli, inamsız və məyus deyillər. Cənab İlham Əliyevin Müzəffər Ali Baş Ko-

ordinatın tarixi Azərbaycan torpaqları olduğunu unutmamalıdır. Bu, bizim qan yaddaşımızdır və unudulmamalıdır. Biz zamanlar AXCP-nin, eləcə də Ulu Öndər Heydər Əliyevə qədər və ondan sonrakı Sovet Azərbaycanının rəhbərliyinin, eləcə də AXCP-Müsavat cütlüyünün yol verdiyi ərazi itkiyərinə səbəb olan səhvlərin təkrarlanmaması üçün vacibdir. Bu, ərazi iddiası deyil və əgər Azərbaycan Ermənistanın hazırda beynəlxalq hüquqla tanınan ərazilərinə iddialı olsaydı, Vətən müharibəsində şərti sərhədlərə çatdıqdan sonra irəliləməkdə davam edərdi", - deyir o əlavə edib.

Deputat qeyd edib ki, İrəvan miflər, uydurma tarixi iddialar namına bu unikal imkanı qaçırmamalıdır. Ermənistan tərəfi unutmamalıdır ki, ən azı elə Ter-Petrosyanın etirafatları fonunda və digər çoxsaylı audiovizual sübutların mövcudluğu şəraitində, habelə Azərbaycanın hərbi-siyasi zəifliyi kontekstində Azərbaycan Respublikasının istər hüququn gücü, istərsə də gücün hüququ ilə tarixi ədaləti bərqərar etməyə kifayət qədər qüvvəsi və imkanları mövcuddur.

Əsmar QARDAŞANOVA,
"Azərbaycan"

Terrorçu dövlətin ifşası

Törədilmiş çoxsaylı cinayətə görə Ermənistan məsuliyyət daşıyır

de etdiyi kimi, "bunu Ermənistan milli hərəkatı bacardı və erməni ümummilliyət hərəkatı və onun hərbi qanadı, özünü müdafiə batalyonları, bizim "Yerkrapa" dəstəsi bu işin öhdəsindən gəldi". Nəzərə alaq ki, Ter-Petrosyan hansısa sirdan ekspert, yaxud siyasətçi deyil. Bu şəxs Ermənistanın ilk prezidenti və terrorçuların qarşısında çıxış etdiyi zaman həm də erməni milli hərəkatının rəhbəri olub. Yəni bu, Ermənistanın hakimiyyətdə olan prezidentinin ölkəsinin dövlət səviyyəsində çoxsaylı cinayətini etiraf etməsidir. "Aydındır ki, Ermənistan bu tip videoyazılarının yayılmasında maraqlı deyil, çünki onu idarə etmiş bir şəxsin iqtidarı dövründə dövlət səviyyəsində törətdiyi cinayətləri etiraf edən çıxışı beynəlxalq ədalət mühakiməsi üçün təkbizəmə sübutdur. Faktiki olaraq Ermənistan dövləti azərbaycanlılara qarşı etnik təmizləmə və soyqırımı siyasətini birinci şəxsin dilindən etiraf etməklə məsuliyyətə məruz qalan "yazıq erməni" obrazını darıdan etmiş olur. Təsəvvür edin, Ermənistan qeyd etmiş ki, Ermənistan ərazisində erməni xalqının bütövlükdə ermənilərə qarşı etnik təmizləməyə cəhd göstərməkdədir. Bu çarçivədə Qarabağdan könüllü şəkildə köç etmiş ermənilərin qayıdışı əhatə edən hissələrini səbirsizliklə gözləyirlərsə, o torpaqlara qayıtmaq eşqi ilə yaşaymış qarabağlılar bu gün Qarabağa böyük coşqu ilə qayıdırlarsa, heç şübhəsiz ki, eyni mənzərəni Qərbi Azərbaycana qayıdış dövründə də görə bilərik. İkincisi, qərbi azərbaycanlıların artıq əvvəlki dövrlərdəki kimi ümidli, inamsız və məyus deyillər. Cənab İlham Əliyevin Müzəffər Ali Baş Ko-

ordinatın tarixi Azərbaycan torpaqları olduğunu unutmamalıdır. Bu, bizim qan yaddaşımızdır və unudulmamalıdır. Biz zamanlar AXCP-nin, eləcə də Ulu Öndər Heydər Əliyevə qədər və ondan sonrakı Sovet Azərbaycanının rəhbərliyinin, eləcə də AXCP-Müsavat cütlüyünün yol verdiyi ərazi itkiyərinə səbəb olan səhvlərin təkrarlanmaması üçün vacibdir. Bu, ərazi iddiası deyil və əgər Azərbaycan Ermənistanın hazırda beynəlxalq hüquqla tanınan ərazilərinə iddialı olsaydı, Vətən müharibəsində şərti sərhədlərə çatdıqdan sonra irəliləməkdə davam edərdi", - deyir o əlavə edib.

B.Məhərrəmov qeyd edib ki, Ermənistanın irəli sürdüyü qeyri-adekvat və pragmatik olmayan reallıqlar yalnız və yalnız Qərbi Azərbaycana qayıdışı əngəllənməsinə hesablanıb. Təbii ki, Ermənistan hakimiyyəti və dövlət regionda reallıqları dikte etmir və heç bir qüvvə qərbi azərbaycanlıların yurdlarına qayıtması qarşısında əngələ çevrilə bilməz. Prezident İlham Əliyevin Bakı şəhərində Aşiq Ələsgərə ucaldılmış abidənin açılışındakı tarixi çıxışında da ifadə etdiyi kimi, qərbi azərbaycanlıların özlərinin ata-baba yurdlarına qayıdacağını demək üçün kifayət qədər ciddi əsaslar mövcuddur. Dövlət başçımız qeyd etdi ki, qərbi azərbaycanlıların qayıdışının təməlinə ilk növbədə Azərbaycan xalqının əylməz ruhu dayanır. Əgər bu torpaqları heç görməyən, Qarabağdan, Şərqi Zəngəzurdan olan soydaşlarımız həvəslə, səbirsizliklə bu bölgələrə qayıdır, yaxud Böyük qayıdış programının digər əraziləri əhatə edən hissələrini səbirsizliklə gözləyirlərsə, o torpaqlara qayıtmaq eşqi ilə yaşaymış qarabağlılar bu gün Qarabağa böyük coşqu ilə qayıdırlarsa, heç şübhəsiz ki, eyni mənzərəni Qərbi Azərbaycana qayıdış dövründə də görə bilərik. İkincisi, qərbi azərbaycanlıların artıq əvvəlki dövrlərdəki kimi ümidli, inamsız və məyus deyillər. Cənab İlham Əliyevin Müzəffər Ali Baş Ko-

İŞİMİZ, GÜZƏRANIMIZ

Dəyişməz hədəf

Prezident İlham ƏLİYEV: "Sosial sahə, insanların güzəranı, insanların sosial müdafiəsi daim diqqət mərkəzində olacaqdır"

Dünyanın bir çox ölkəsinin keçirdiyi inkişaf yolu göstərir ki, onların hər birinin özünəməxsus iqtisadi inkişaf strategiyası və inkişaf modeli var. Azərbaycanın daxili istehsal potensialını düzgün dəyərləndirən Ulu Öndər Heydər Əliyev vaxtilə ölkənin uzun dövr üçün mükəmməl ümumi iqtisadi inkişaf modelini yaradanda məhz həmin amili əsas götürmüşdür.

Bu gün həmin iqtisadi inkişaf modeli bir sıra cəhətlərinə görə başqalarına nəinki bənzəyir, hətta müəyyən üstünlükləri ilə seçilir. Bu üstünlüklərdən biri sərbəst inkişaf yoluna arxalanmaqdır. Həmin hesaba Azərbaycan iqtisadiyyatı başqa ölkələrdən az asılı olmaqla, əsasən, daxili imkanları hesabına inkişaf edən dövlətlərdən biridir. Təsəffüf deyil ki, Prezident İlham Əliyev də qı-xışlarının birində bu məsələyə toxunmuşdur: "Azərbaycan iqtisadiyyatının inkişaf potensialı çox böyükdür. Ölkə iqtisadiyyatı müstəqil iqtisadiyyatdır və bizim müstəqil siyasətimizi gücləndirən amildir. Əgər iqtisadi gücümüz olmasaydı, bu qələbəni əldə etmək mümkün olmazdı. İlk növbədə, iqtisadi müstəqillik təmin edilməli idi və təmin edildi. Bu gün Azərbaycan iqtisadi cəhətdən heç kimdən asılı deyil, heç bir ölkədən asılı deyil, heç bir beynəlxalq maliyyə qurumundan asılı deyil".

Son iki onillikdə qazanılan uğurlar təbii ki, həmin inkişafın nəticəsidir. Üstəlik, qarşadək illərdə də Azərbaycanın uzunmüddətli, dayanıqlı inkişafı təmin ediləcək, neft-qaz amilini

dən asılılıq daha da aşağı düşəcək, ən əsası, xalqın güzəranı yaxşılaşmaqda davam edəcək. Dövlət başçısı 2024-cü il dekabrın 31-də Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik günü və Yeni il münasibətilə xalqa müraciətində bu barədə demişdir: "Sosial sahəyə gəlincə, onu da bildirməliyəm ki, 2025-ci ildən başlayaraq

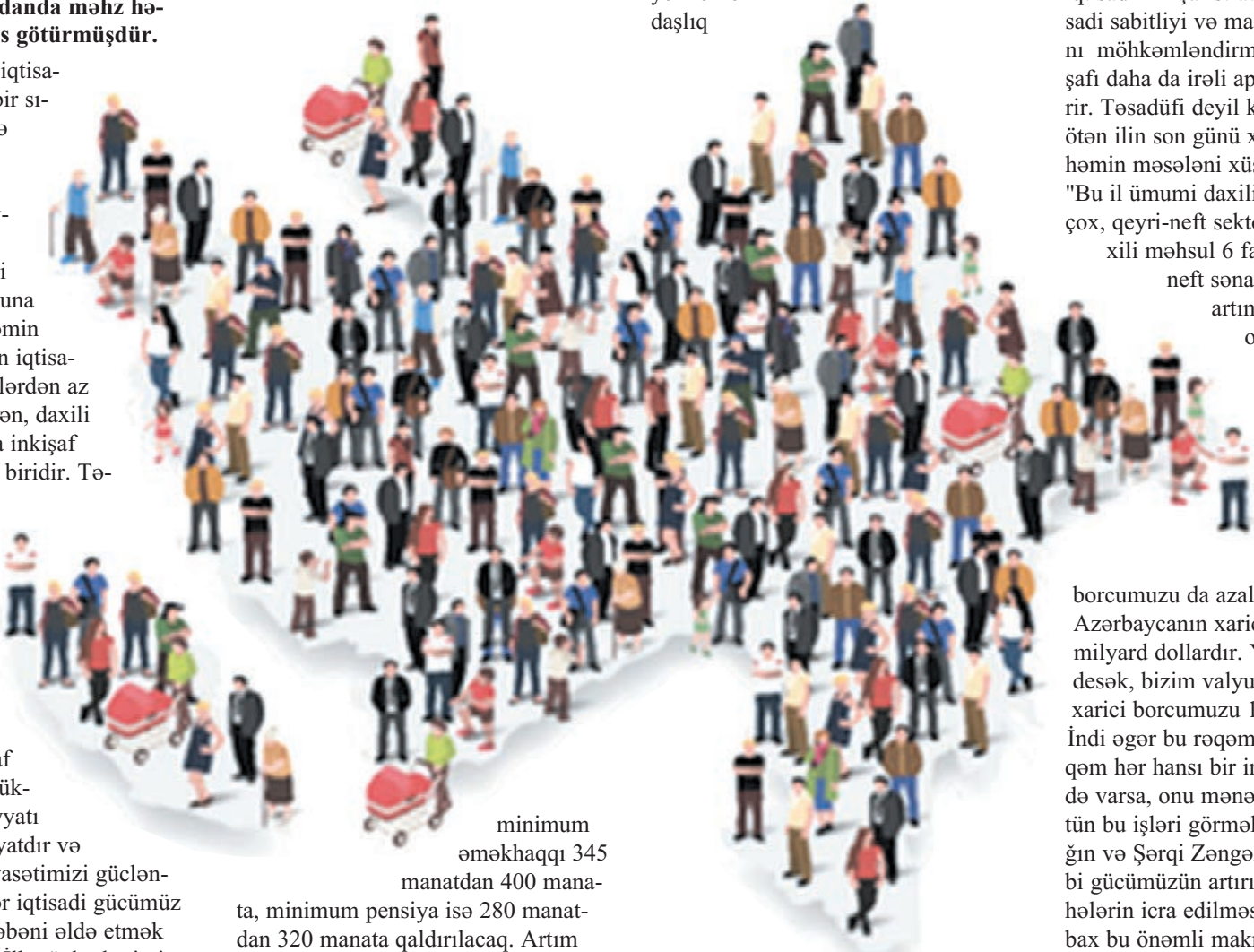
maqla ölkəmizin dayanıqlı iqtisadi tərəqqisini, dünya birliyində mövqeyinin köklü surətdə möhkəmlənməsini təmin edib. Bu gün Azərbaycan dünyada böyük infrastruktur layihələr həyata keçirən güclü ölkə kimi tanınır. Ölkəmizin liderliyi ilə böyük enerji, nəqliyyat layihələri reallaşdırılır, regional miqyasda yeni əməkdaşlıq

Bu gün ölkədə makroiqtisadi vəziyyət tam sabitdir. Milli inkişafa kompleks məsələ kimi yanaşan Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən tədbirlər iqtisadi yüksəlişin və hər sahədə uğurların təməlini təşkil edir, zəruri maliyyə və maddi resurslar yaradır. Dövlət başçısının rəhbərliyi ilə həyata keçirilən sosial-iqtisadi inkişaf strategiyası makroiqtisadi sabitliyi və maliyyə dayanıqlılığını möhkəmləndirməyə, iqtisadi inkişafı daha da irəli aparmağa imkan verir. Təsəffüf deyil ki, dövlət başçısı ötən ilin son günü xalqa müraciətində həmin məsələni xüsusi vurğulayıb: "Bu il ümumi daxili məhsul 4 faizdən çox, qeyri-neft sektorunda ümumi daxili məhsul 6 faizdən çox, qeyri-neft sənayesində isə artım 7 faizdən çox

olub. Biz öz valyuta ehtiyatlarımızı artırmış və hazırda 72 milyard dollar-dan çox valyuta ehtiyatlarımız var. Eyni zamanda xarici

borcumuzu da azaltmış və bu gün Azərbaycanın xarici borcu cəmi 5,2 milyard dollardır. Yəni, başqa sözlə desək, bizim valyuta ehtiyatlarımız xarici borcumuzu 14 dəfə üstələyir. İndi əgər bu rəqəmlərə yaxın olan rəqəm hər hansı bir inkişaf etmiş ölkədə varsa, onu mənə göstərsinlər. Bütün bu işləri görməklə yanaşı, Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun bərpası, hərbi gücümüzün artırılması, sosial layihələrin icra edilməsi ilə yanaşı, biz bax bu önəmli makroiqtisadi rəqəmləri əldə etmişik. Həm borcumuzu azaltmış, həm ehtiyatlarımızı artırmış və bu, imkan verir ki, biz geniş sosial proqramlar icra edək. Deyə bilərəm ki, 2019-cu ildən bu yana dörd sosial paket layihəsi, proqramı icra edilmişdir. Gələcək il beşinci paket icra ediləcək. Bu layihələrə ayrılan və ayrılancaq vəsait 7,5 milyard manat olacaqdır."

Züleyxa ƏLİYEVA,
"Azərbaycan"

minimum əməkhaqqı 345 manatdan 400 manata, minimum pensiya isə 280 manatdan 320 manata qaldırılacaq. Artım təxminən 14-15 faizdir. Yəni yəni də bütün bu böyük investisiya, sərmayə qoyuluşu layihələrinin icrasına baxmayaraq, sosial sahə, insanların güzəranı, insanların sosial müdafiəsi daim diqqət mərkəzində olacaqdır".

Həyata keçirilən mükəmməl islahatlar konsepsiyasının müəllifi Prezident İlham Əliyev müasir Azərbaycanın iqtisadi inkişaf modelini yaradıb və bu model dövlətimizin ümumi siyasətinin ayrılmaz tərkib hissəsi ol-

platformaları yaradır. Azərbaycan həm də mötəbər beynəlxalq təşkilatlara sədrlik və global xarakterli mühüm tədbirlərə evsahibliyi edir. Hökumətin əhəmiyyətli sahələri və sənayenin inkişafını istiqamətində gördüyü tədbirlər, iqtisadi imkanların üzə çıxarılması üçün aparıldığı sistemli və ardıcıl işlər dövlətə cəmiyyət və iqtisadi subyektlər arasında qarşılıqlı etimad mühiti yaradıb.

AYNA: İstirahət günləri 50 mindən çox sərnəşin səhərlərarası marşrutlardan istifadə edib

Ölkə ərazisində fəaliyyət göstərən bütün avtovağzal və avtostansiyalar bayram günlərində əhalinin nəqliyyat xidmətləri ilə keyfiyyətli və davamlı şəkildə təmin edilməsi üçün 30 dekabr-5 yanvar tarixlərində gücləndirilmiş iş rejimində çalışıb.

Şəhərlərarası və rayonlararası marşrutlar üzrə sərnəşin daşınmalarının fasiləsiz və qrafiklərə uyğun həyata keçirilməsinə Azərbaycan Yerişmə Nəqliyyat Agentliyi (AYNA) tərəfindən nəzarət olunub. Agentlikdən AZƏRTAC-a bildirilib

ki, ümumilikdə istirahət günlərində Bakı Beynəlxalq Avtovağzal Kompleksindən (BBAK) 1775 reys həyata keçirilib, 50600-dən çox sərnəşin rahat və təhlükəsiz şəkildə mənzil başına çatdırılıb. Adı günlərdə BBAC-dan reysə 200-ə yaxın avtobus çıxırsa, qeyd edilən tarixlərdə xətirlərlə 100-dən çox avtobus buraxılıb.

Marşrutlar üzrə xətirlər buraxılan avtobusların intervalına, sürücülərin sərnəşindəşmədə təhlükəsizlik qaydalarına əməl etmələrinə xüsusi nəzarət olunub. Biletlər avtovağzalın kassalarından, eləcə də <https://biletim.az/> portalı vasitəsilə onlayn qaydada sərnəşinlə təqdim edilib. Qeyd edilən tarixlərdə 15239 onlayn bilet alınıb. Bu da ümumi bilet satışının 30 faizini təşkil edir. Bakıdan bölgələrə və əks istiqamətdə daşınan sərnəşinlərin tələbatı tam qarşılanıb.

Dünya birjalarında neft ucuzlaşdı

Londonun ICE ("InterContinental Exchange Futures") birjasında "Brent" markalı neftin bir barelinin qiyməti 0,31 dollar azalaraq 76,2 dollar olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Nyu Yorkun NYMEX ("New York Mercantile Exchange") birjasında "Light" markalı neftin bir barelinin qiyməti isə 0,29 dollar azalaraq 73,67 dollar təşkil edib.

Kriptovalyuta ideal ödəniş vasitəsinə çevrilə bilər

Pul müasir dövrdə hamının maddi, sosial və mədəni maraqlarını əhatə edən ödəniş vasitəsidir. Onun vasitəsilə insanlar, xalqlar, ölkələr arasında iqtisadi və mədəni münasibətlər həyata keçirilir və bu mübadiləyə əmtəə tədaviyə deyilir. Pul həm də ehtivaş məhsuldur ki, onsuz heç bir müasir cəmiyyət keçinə bilməz.

Zaman keçdikcə pulun özü də inkişaf edən texnoloji yeniliklərdən dolayı daha geniş imkanlara malik olur. Bunlardan biri də kriptovalyuta. Kriptovalyuta virtual (rəqəmsal) valyutanın bir növü olmaqla bərabər, elektron ödəniş şəbəkəsidir. İnternet şəbəkəsinin global xarakter daşdığı bir dövrdə kriptovalyuta maliyyə sistemində innovativ bir yenilikdir və ödəniş vasitəsi kimi yaxın gələcəkdə ən ideal valyuta olaçağı güman edilir. Çünki o, hər hansı bir ölkənin siyasətindən, qanunlarından, pul vahidindən asılı deyil və heç bir dövlət tərəfindən tənzimlənmir. Onun qiyməti bazarla tələb-təklif əsasında müəyyən edilir. Bu valyutayı istifadə etməyi heç kim məcbur və ya qadağan edə bilməz. Çünki rəqəmsal valyutanın dövrüyyəsini və onu istifadə edənləri kimşə nəzarətdə saxlamır. Ona görə də bu gün kriptovalyuta qlobal maliyyə bazarını ələ keçirmək dəyəsinə yaxınlaşıb. Amma müxtəssislərin dediyinə görə, kriptovalyuta bazarı həm də önəmli bazarlardan fərqli olaraq kifayət qədər risklidir, baxmayaraq ki, həmin risk insanlara bu bazarla qazanmağa mane olmur. Azərbaycan da hər cür riski gözə alaraq kriptovalyuta bazarında qazan-

mağa üstünlük verənlər var. Amma hər kəs də rəqəmsal valyutanın inkişafını asanlıqla başa düşə bilmir. Bəzi müxtəssislərin fikrincə, bu, ona görə belədir ki, kriptovalyuta ölkəmizdə populyar deyil. Bununla belə, bu fikri qəbul etməyən müxtəssislərdən olan "Binance"-nin Mərkəzi və Şərqi Avropa, Mərkəzi Asiya və Afrika üzrə regional rəhbəri Kirill Xomyakov mətbuat verdiyi müsahibəsində qeyd edib ki, Azərbaycan kriptovalyutaların populyarlığının aşağı olması ilə bağlı deyilənlər real vəziyyəti düzgün əks etdirmir. Məsələn, "Triple-A"-nin məlumatına görə, 2023-cü ildə 10 milyondan çox azərbaycanlı rəqəmsal aktivlərdən fəal istifadə etmişdir və bu rəqəm davamlı artmışdır. K.Xomyakovun sözlərinə görə, Azərbaycanda kriptovalyutaların tənzimlənməsi ilə bağlı hazırkı vəziyyət ilk mərhələdədir: "Əsas təkmilləşdirmə istiqamətləri bazar iştirakçılarının hüquqi müdafiəsini təmin edən, innovativ inkişaf üçün stimullaşdırıcı və fərdiyyətli daxil olmaqla, maliyyə risklərini minimuma endirən hətəroflı qaydaların hazırlanmasıdır. Müasir texnologiyaların ölkə iqtisadiyyatına inteqrasiyasını sürətləndirmək üçün biz-

nes sektoru ilə hökumət arasında səmərəli dialoqun yaradılmasına da diqqət yetirmək lazımdır". Kirill Xomyakov ölkəmizdə kriptovalyutaların tənzimlənməsində həll oluna-caq məsələlərdən də söz açıb:

"Növbəti 1-2 ildə Azərbaycanda kriptovalyutaların tənzimlənməsinin əsas vəzifələri aydın qanunvericilik bazasının yaradılması, eləcə də istifadəçilərin hüquqlarının müdafiəsi mexanizmlərinin hazırlanması olmalıdır. Bu baza rəqəmsal aktivlərin vəziyyəti, vergitutma və onlardan istifadə qaydalarını müəyyən edəcək".

Dünyada kriptovalyutaların sayı yüzlərlədir. Əslində, sayları çox olsa da, bir neçə kriptovalyuta birjası var ki, onlar bu sahədə həlledici rol oynayırlar. Birinci yerdə ilk rəsmi kriptovalyuta hesab edilən "Bitcoin" qərarlaşıb. Sonrakı yerləri "Ethereum", "Cardano", "Binance" və digərləri bölüşdürürlər. Digərləri kimi, "Binance" də müxtəlif kriptovalyutaların alqı-satqısını təmin edən kriptovalyuta birjasıdır. 2018-ci ilin yanvarından etibarən "Binance" əməliyyat həcminə görə dünyanın ən böyük kriptovalyuta birjasıdır. Bu birja daha əvvəl "high frequency trading" proqramı hazırlayan qurumcu Çanqinq Zao tərəfindən qurulub. Şirkət ilk vaxtlar Çində fəaliyyət göstərirdi. Amma sonra Çinin kriptovalyutaya qoyduğu qadağaların artması səbəbi ilə Çindən ayrılaraq Maltaya köçüb.

Bu gün Qazaxıstan regionda kriptovalyutanın tənzimlənməsində Mərkəzi Asiyada liderdir. Bunun sə-

"SOCAR Türkiyə" beşillik strateji məqsədlərini açıqlayıb Səmərəli xidmət, dayanıqlılıq və gələcəyin enerjisi

Türkiyədə yanacaq, xam neftin, aviasiya və dəniz yanacaqlarının topdan və parakəndə satışı üzrə fəaliyyət göstərən "SOCAR Petrol Ticarət" bu qurum tərəfindən idarə olunan 14, dilerlər tərəfindən idarə olunan 129 yanacaq doldurma məntəqəsi ilə istehlakçılara xidmət göstərir.

Bunlardan səkkizi İstanbulun yeni hava limanında, ikisi Şimali Mərmərə şosesində, ikisi İzmirin Əliəğa rayonunda, biri Kocaeli şəhərinin Şekerpinar qəsəbəsində, biri isə Yalova şəhəri RO-RO Gömrük Terminalında yerləşir. AZƏRTAC xəbər verir ki, bunu "SOCAR Türkiyə"-nin 2024-cü ildəki fəaliyyəti və qarşadək hədəflərinə dair keçirilən mətbuat konfransında baş icraçı direktor Elçin İbadov bildirdi. "SOCAR Türkiyə" qrupuna daxil olan şirkətlər barədə geniş məlumat təqdim olunduğu mətbuat konfransında bildirilib ki, neft məhsulları və mayeləşdirilmiş neft qazının çənlərdə saxlanması, quru və dəniz tankerlərinə doldurulması, dəniz tankerlərinin çənlərə axıdılması kimi fəaliyyətləri həyata keçirən "SOCAR Depolama" Egey bölgəsinin ən böyük saxlanma terminalıdır. Bölgədə yanacaq və LPG-nin eyni yerdə işləndiyi yeganə saxlanma şirkət 530 min kubmetr yanacaq məhsulları və 45 min kubmetr LPG saxlama qabiliyyətinə malikdir.

2019-cu ilin dekabr ayında yaradılmış "SOCAR Ar-İn və İnnovasiya A.Ş." mərkəzi 1200 kvadratmetr ərazini əhatə edir və reologiya, katalizator, polimer xarakteristikası, ətraf mühit və biotexnologiya, kimyəvi analiz və xromatografiya sahələrində xidmət göstərən 6 laboratoriyaya malikdir. "SOCAR Ar-İn" Al tərəfindən dəstəklənən 6 layihə üçün (HORIZONEUROPE) 1,3 milyon ABŞ dolları və 3 milli layihə üçün (TÜBİTAK) 560 min ABŞ dolları məbləğində qrant dəstəyi alıb.

"SCR Müşavirlik və İnşaat A.Ş." Emal və Neft-Kimyə Biznes Vahidi qərvəsində olanlar istisna olmaqla, "SOCAR Türkiyə" daxilindəki bütün şirkətlərin inzibati təşkilatı işləri qərvəsində layihələndirmə, geniş təmir və tikinti proseslərinin həyata keçirilməsi və nəzarəti, "SOCAR Türkiyə" Xüsusi Sənaye Zonasında bütün daşınmaz əmlakların idarə edilməsi prosesləri və bütün inzibati və sənaye tikililərinin lisenziya və icazələri kimi fəaliyyətləri həyata keçirir.

Şirkətin həyata keçirdiyi mühüm layihələr arasında Vadi İstanbul SOCAR Plaza, "SOCAR Türkiyə" Əliəğa İdarəetmə binası, SOCAR İnformasiya və Sənəd Dövrüyyəsi

Mərkəzi, SOCAR Ankara ofisi, Radisson İzmir Aliəğa hoteli və Petkim yeməxanası var.

Elçin İbadovun sözlərinə görə, 2019-cu ildə Almaniyanın EWE şirkətinin Türkiyədəki törəmə müəssisələrinin alınması ilə fəaliyyətə başlamış "SOCAR Türkiyə" Təbii Qaz Biznes Vahidi bundan sonra "Bursagaz" və "Kayseri-gaz" paylayıcı şirkətlərin səhmlərinin 80 faizi, "SOCAR Enerji Ticarət A.Ş." adlanan qaz və enerjinin topdan satışı və ticarət şirkəti (100 faiz mülkiyyət) aktivləri ilə "SOCAR Türkiyə" çətrinə altına keçib.

Türkiyədə alternativ mənbədən qaz götürən tək özəl sektor subyekti olan "SOCAR Türkiyə" aktivləri olmayan enerji şirkətləri arasında 350 MW-dan çox satış və ticarət həcmi ilə önə çıxır. 2023-cü ildən etibarən, enerji ticarətinin əhatə dairəsi önəmli məhsullardan kənara çıxaraq, Gürcüstan və Bolqarıstan tərəfdaşları ilə sərhəddi ticarət fəaliyyətləri ilə genişləndirib.

2019-cu ildə yaradılmış "SOCAR Türkiyə" Təbii Qaz İnvestisiya Qaz Yatırımı A.Ş. qaz ixalını, qaz və elektrik enerjisinin topdan satışı və qazpaylayıcı biznes sahəsində fəaliyyət göstərir.

Baş icraçı direktor bildirdi ki, "SOCAR Enerji Ticarət" elektrik və qazın topdan satışı bazarında Türkiyənin ən böyük özəl sektor oyunçularından biridir. 2023-cü ildə elektrik enerjisinin ümumi ticarət və satış həcmi 21,2 terawatt saatı qatıb. 2024-cü il yanvar-sentyabr statistikasına görə, elektrik və qaz seqmentlərinin ümumi ticarət və satış həcmi 14 terawatt saatı qatılıb. "SOCAR Enerji Ticarət" 2021-ci ildən etibarən "yaşıl xidmət"lər və məhsullar təqdim etməkdədir. Bu məqsədlə 2021-ci ildən bəri karbonsuzlaşma strategiyasına uyğun olaraq, bərpəolunan enerji sertifikatlarının verilməsi yolu ilə ümumilikdə 1,4 TWh güc satışı həyata keçirilib.

Mətbuat konfransında "SOCAR Türkiyə" şirkətlər qrupuna daxil İlan Əməliyyatları (SOCAR Terminal və Petlim), Türkiyədə telekommunikasiya şirkətləri və müəssisələrinə əsas şəbəkə xidmətləri təqdim etmək üçün işi-razı edilən "SOCAR Fiber", şirkətin daxilində işi-orta brokeri olaraq təsis edilən "SOCAR Broker", "SOCAR Gömi Agentliyi" kimi layihələr haqqında məlumat verilib.

Sonra şirkətin beşillik strateji hədəfləri barədə danışan baş icraçı direktor qeyd edib ki, bunlara yüksək səviyyəli inteqrasiya olunmuş emal və neft-kimyə şirkəti olmaq, təbii qaz və elektrik təchizatında fasiləsiz və səmərəli xidmət təmin etmək, korporativ dəyəri artırmaq, dəyər yaratmağa davam etmək, dayanıqlılıq və gələcəyin enerjisi ilə böyümək daxildir.

Z.NADİROVİ,
"Azərbaycan"

ŞƏHİDLƏR ölməz, VƏTƏN bölünməz!

İgidlər və onların göstərdikləri qəhrəmanlıq heç vaxt unudulmur, yaddan çıxmır. Çünki qəhrəmanları unudulmağa qoymayan, yaddaşlarda yaşadan onların zaman-zaman göstərdikləri şücaət və igidliklərdir. Bir an içində göstərilən qəhrəmanlıq onları əbədi olaraq ürəklərdə, qəlblərdə yaşadır, nəsilərə təmir. Belə bir səadət isə heç də hamıya nəsib olmur. Qəlblərdə, ürəklərdə əbədi olaraq yaşamaq, xalqın tarixi yaddaşında layiqli yer tutmaq yalnız və yalnız qəhrəmanların taleyinə yazılır, cəsurların qismətinə düşür.

Həyatda hər şey bənzərsiz olduğuna görə qəhrəmanlarımız da göstərdikləri igidlikləri ilə bir-birlərinə oxşamırlar. Onlar iştirakçı olduqları döyüşlərdə düşükləri şəraitdə, qarşılaşdıqları vəziyyətdən, yerinə yetirdikləri tapşırıqların xüsusiyyətindən asılı olaraq müxtəlif qəhrəmanlıqlar göstərirlər. Qəhrəman olmaq üçün isə çox zamana ehtiyac yoxdur, buna bir an da bəs edər. Müdafiəsinə qalxdıqları torpaq uğrunda canlarından keçir, amma məğlub olmur, dayanıqları mövqelərdən geri çəkilmirlər. Bax qəhrəmanları üroyimizdə, qəlbimizdə yaşadan da budur.

Əsrlərə sığmayan qəhrəmanlıq

Azərbaycan zaman-zaman tək-cə yeraltı və yerüstü sərvətləri ilə deyil, saysız-hesabsız igid oğulları ilə də tanınır. İnsanların cəsurluğu, igidliyi daha çox müharibələrdə özünü göstərir. Qəhrəman olmaq üçün isə çox zaman ehtiyac yoxdur, buna bir an da bəs edər. Müdafiəsinə qalxdıqları torpaq uğrunda canlarından keçir, amma məğlub olmur, dayanıqları mövqelərdən geri çəkilmirlər. Bax qəhrəmanları üroyimizdə, qəlbimizdə yaşadan da budur.

Adlarını çəkdiyimiz və çəkmədiyimiz bu oğullar müxtəlif illərdə, müxtəlif döyüşlərdə göstərdikləri igidlikləri ilə adlarını tariximizə yazıblar. Xalqımız onların hər birinin igidliyi, qəhrəmanlığı ilə fəxr edir və qürur duyur. Bu cəsur oğulları daim xatırlamağı, onların keçdikləri şərəfli döyüş yollarını qələmə almağı, gələcək nəsillərə tanıtmağı özümüzə borc bilirlik. Çünki bu oğulların keçdiyi şərəfli döyüş yolları xalqımızın qəhrəmanlıq salnaməsinin iftixar dolu səhifələridir.

Əminliklə demək olar ki, Azərbaycan Milli Qəhrəmanı Natiq Qasimovun keçdiyi şərəfli döyüş yolu da gələcək zabit və əsgərlər üçün ən yaxşı nümunə olacaq. Böyükdə olan nəsillər zaman-zaman ona oxşamağa çalışacaq, onun döyüş yolunu şərəflə davam etdirəcəklər. 21 yaşa yenicə keçmiş əsgər Natiq Qasimovun Birinci Qarabağ müharibəsində göstərdiyi misilsiz qəhrəmanlıq və şücaət olduqca heyratəmizdir. Onun döyüş zamanı göstərdiyi igidlik, qəhrəmanlıq hər kəsin ürəyini titrədir. İnsan hansı qəlbə, hansı ürəyə, məğrurluğa, dəyanətə, qətiyyətə sahib olmalıdır ki, bu cür qeyri-adi qəhrəmanlıq, bənzərsiz igidlik göstərsin.

Həm torpaq, həm də bayraq uğrunda vuruşan qəhrəman

Qəhrəmanın həyat yoluna nəzər yetirəndə öyrənirik ki, o, 1971-ci il yanvarın 2-də Gədəbəy rayonunun Kiçik Qaramurad kəndində anadan olub. 1975-ci ildə ailəsi Mingəçevir şəhərinə köçüb. Buna görə də Natiq orta təhsilini bu şəhərdə başa vurub. Çağırış yaşıtanda yaşadığı ilə bərabər ordu sı-

ralarına yollanıb. Rusiyanın Krasnoyarsk vilayətindəki Daxili Qoşun hissəsində xidmət edib. N.Qasimov 1991-ci ildə əsgəri borcunu başa vurub doğmalarının yanına qayıdanda Qarabağ uğrunda qanlı döyüşlər gedirdi. Sinəsində Vətən üçün döyünən ürək gözərdən Natiq həmin günlərdə könüllü olaraq döyüşlərə yollanmış, Qarabağın azadlığı uğrunda vuruşmağa tələsmişdi. "Qarabağ şahinləri" dostları

kılmışdı. İndi Natiq həmin torpaq uğrunda böyük ürəklə döyüşürdü. Qəlbli Vətən eşqi ilə döyünən cəsur əsgər 5 gün gecə-gündüz vuruşaraq düşmənləri abidəyə yaxın buraxmadı. Ermənilər kilsədə xeyli döyüşünün olduğunu zənn edirdilər. Sonda onlarla bacarmayacaqlarını, itki verəcəklərini gören daşnaklar hiyləyə əl atdılar. Bir müddət əvvəl tutduqları əsirlərdən birini kilsənin içində döyüşlərin

romanımızı canlı-canlı görüblər, onun səsinə eşidiblər. Natiqin şəklini çəkən jurnalistlər də onun qəhrəmanlığına, igidliyinə heyran qalıblar. Elə bu heyranlıqla da qəhrəmanın düşmənlər tərəfindən əsir götürülməsini və dindirilməsini an-an fotoaparata yaddaşına köçürüblər. Bir müddətdən sonra isə Natiqin əsir götürülməsini əks etdirən bu şəkillər dünyanı dolaşmağa başlayıb.

yatının anlarını, dəqiqələrini özündə əks etdirən bu şəkillər gələcək nəsilləri heyretləndirə-heyretləndirə bütün zamanlarda xatırlanacaq. Şəkillərdə 21 yaşlı Azərbaycan əsgərinin baxışlarına baxdıqca bir anlıq düşüncə ki, Natiq ermənilərin hiyləgərliyi noticəsində silahını yerə qoyduqdan sonra sanki döyüşünü ötkəm yerini, iti baxışları ilə davam etdirib. Hər an onu güllələməyə, didib parçalamaya hazır olan düşmənlərin əhatəsində oturan köməksiz, ümitsiz, yalnız, ölümün bir addımında dayanan 21 yaşlı bu cəsur əsgərin, mərd Azərbaycan balasının baxışları diqqət çəkir. Bu baxışlarda qorxu, yalvarış görünür. Bu baxışlardan onun əsirlikdə olduğunu, düşmən qarşısında dayandığını hiss etmək mümkün deyil. Bu baxışlardan igidlik, qəhrəmanlıq, cəsarət və məğrurluq yağı.

Belə qəhrəmanlığı, belə igidliyi indiyə qədər yalnız və yalnız kitablardan oxumuş, filmlərdə görmüşdük. Heç filmlərdəki əsirlər də

mümkün deyil. Bu heyrdəndən duyulan, oxunan odur ki, daşnaklar həyatlarında ilk dəfədir belə cəsur insanla qarşılaşırlar. Bu cəsur luqdan heyratə gələrək Azərbaycan əsgərinin rəsədəti, hünəri və qəhrəmanlığı qarşısında bu cür məğlub duruma düşüblər.

Erməniləri məğlub edən məğrur baxışlar

Bir görün Azərbaycan xalqının qatı düşməni, dabanından başına-dək daşnak olan, əli neçə-neçə azərbaycanlı əsirin qanına batmış Vitali Balasanyan da Natiqin üzünə necə də matdım-matdım heyranlıqla baxır. Bu baxışlardan onun ilk dəfədir belə bir cəsur hərbiçi gördüyü hiss olunur. 21 yaşlı Natiq Qasimov məğrur baxışları ilə qatıl, cəllad Balasanyana da qatılıb gəlir. Ötkəmli yerisi, məğrur baxışı, qətiyyətli cavabları ilə bu cəlladı da məğlub edir.

Media" şirkətinin əməkdaşları onun haqqında "Oğul" adlı sənədli film də çəkiblər. Filmin rejissoru və ssenari müəllifi Karan Sinqhdir. Rejissor bu filmi çəkməyə 3 il vaxt sərf edib. Bu illər ərzində Karan Sinqh Ermənistan, Azərbaycan, İtaliya, Böyük Britaniya, Rusiya kimi ölkələrə səfərlər etmiş, şahidlərə tanış olaraq onlardan müsahibələr götürmüşdü. 2022-ci ildə ekranlara çıxan film böyük rezonans doğurmuşdu. Filmdə Natiq Qasimovun erməni zabitləri tərəfindən dindirilən zaman şəklini çəkdiyi italyan müharibə fotoqrafı Enriko Sarsinin də müsahibəsinə xeyli yer ayrılıb. Filmi izləyənlər bir daha şahidi olublar ki, Natiqin qatili Vitali Balasanyandır. Amma özünü tülküliyə qoymuş Vitali ona göstərilən şəkllə baxanda yalan danışaraq Natiqi tanımadığını bildirib. Hətta ona göstərilən fotolarda özünü görse də, hadisə yerində olduğunu boynundan atıb. Bu daşnak özünü də "tanımayıb". Ancaq digər şahid ermənilər rejissora şəkillərdəki şəxsin Vitali olduğunu bildiriblər. Şahidlərin etirafı əsasında zamanında çəkilmiş fotosəkilərdən məlum olur ki, Vitali Balasanyan şəxssən Natiqin dindirilməsində iştirak etmiş və əsirin ölüm əmrini də o vermişdir. Müsahibə götürülən erməni əsgərlərindən biri isə Natiqin doğranıldığını deyir. Bu cavabdan dəhşətə gələn rejissorun "necə yəni doğranıldı?" sualına isə erməni sonradan "öldürüldü" cavabını verir. Amma artıq gec idi. Çünki əsl həqiqət erməni şahidin dilindən çıxmışdı.

Prezident İlham Əliyevin 25 iyun 2024-cü il tarixli sərəncamı ilə ərazi bütövlüyümüzün qorunub saxlanılmasında xüsusi xidmətlərinə və döyüş tapşırığını yerinə yetirərək göstərdiyi şəxsi igidliyə görə Natiq Səlim oğlu Qasimova ölümündən sonra "Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı" fəxri adı verilib.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev sərəncamı imzaladığı günün sabahı - iyun ayının 26-da sosial media hesabında Milli Qəhrəman Natiq Qasimova bağlı paylaşım etmişdi.

Üstündən neçə illər keçməsinə baxmayaraq, insanlığa ləkə olan erməni işğalçıları Milli Qəhrəmanımız Natiq Qasimovu işğəncə ilə öldürəndən sonra onun meyitini harada basdırıdılar barədə məlumat vermirlər. Bunu həm Azərbaycan xalqından, həm də dünya ictimaiyyətinin gəzlənməyə çalışırlar. Şahid ailələrin daim yağı göstərən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev bu vacib məsələni də daim diqqətində saxlayır. Dövlət başçımız qəhrəmanımızın meyitinin qalıqlarının tapılması məqsədilə "İtkin düşmüş şəxslər probleminin həlli: ailələrin həqiqəti bil-mək hüququnun müdafiəsi" mövzusunda keçirilən beynəlxalq konfransın iştirakçılarına məktub ünvanlanmışdı. Məktubda Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Natiq Qasimov haqqında fikir bildirilmişdir. Qeyd olunmuşdur ki, ermənilər Natiq Qasimovun qalıqlarının yerini barədə məlumatları verməkdən imtina edirlər.

Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Natiq Qasimovun ruhu şaddır. Çünki döyüş zamanı üstündə gözdirdiyi üçrəngli bayraq bu gün bir zamanlar onun uğrunda cəsarətlə vuruşduğu Xocalıda, Şuşada, Xankəndidə, bütövlükdə Qarabağda əzəmətlə dalğalanır. Belə kövrək və qürurverici anlarda özümüzün asılı olmadan üroyimizdən dilimizə bu sözlər süzülür: "Sən döyüşlərdə göstərdiyin qəhrəmanlığınla, igidliyinlə daim ürəklərdə yaşayacaqsan, Natiq! Azərbaycan xalqı səni heç vaxt unutmayacaq. Çünki sən igidliyinlə, məğrurluğunla, cəsurluğunla, məğlubedilməzliyinlə xalqımızın qəlbində qəhrəmanlıq abidəsi ucaltmışsan. Sən heç vaxt bu ucaldıqdan enməyəcəksən!"

Vahid MƏHƏRRƏMOV,
"Azərbaycan"

Natiq Qasimovun cəsur luq yağan məğrur baxışları

nin tərkibində ermənilərə qarşı cəsarətlə döyüşmüşdü. 1992-ci il mart ayının ilk günləri idi. İkinci ay idi ki, Natiq ömrünün 21-ci ilinə qədəm qoymuşdu. Artıq ermənilər dünyanı sarıdan Xocalı soyqırımını törətmiş, onlarla insanın qanını tökmüşdü. İşğalçılar fevral ayının 25-dən 26-na keçən gecə bu qədim Azərbaycan şəhərinə hücum edərək gənəhləri, silahsız sakinləri qarlı meşələrdə, dağlarda amansızcasına qətlə yetirmişdilər. Min illərin tarixinə şahidlik edən Xocalı oğulları qalmaqaldı. Xalqımızı sarıdan Xocalı faciəsindən sonra zabit və əsgərlər silahlarından daha möhüm olan nəsillər zaman-zaman ona oxşamağa çalışacaq, onun döyüş yolunu şərəflə davam etdirəcəklər. 21 yaşa yenicə keçmiş əsgər Natiq Qasimovun Birinci Qarabağ müharibəsində göstərdiyi misilsiz qəhrəmanlıq və şücaət olduqca heyratəmizdir. Onun döyüş zamanı göstərdiyi igidlik, qəhrəmanlıq hər kəsin ürəyini titrədir. İnsan hansı qəlbə, hansı ürəyə, məğrurluğa, dəyanətə, qətiyyətə sahib olmalıdır ki, bu cür qeyri-adi qəhrəmanlıq, bənzərsiz igidlik göstərsin.

Əminliklə demək olar ki, Azərbaycan Milli Qəhrəmanı Natiq Qasimovun keçdiyi şərəfli döyüş yolu da gələcək zabit və əsgərlər üçün ən yaxşı nümunə olacaq. Böyükdə olan nəsillər zaman-zaman ona oxşamağa çalışacaq, onun döyüş yolunu şərəflə davam etdirəcəklər. 21 yaşa yenicə keçmiş əsgər Natiq Qasimovun Birinci Qarabağ müharibəsində göstərdiyi misilsiz qəhrəmanlıq və şücaət olduqca heyratəmizdir. Onun döyüş zamanı göstərdiyi igidlik, qəhrəmanlıq hər kəsin ürəyini titrədir. İnsan hansı qəlbə, hansı ürəyə, məğrurluğa, dəyanətə, qətiyyətə sahib olmalıdır ki, bu cür qeyri-adi qəhrəmanlıq, bənzərsiz igidlik göstərsin.

Həm torpaq, həm də bayraq uğrunda vuruşan qəhrəman

Qəhrəmanın həyat yoluna nəzər yetirəndə öyrənirik ki, o, 1971-ci il yanvarın 2-də Gədəbəy rayonunun Kiçik Qaramurad kəndində anadan olub. 1975-ci ildə ailəsi Mingəçevir şəhərinə köçüb. Buna görə də Natiq orta təhsilini bu şəhərdə başa vurub. Çağırış yaşıtanda yaşadığı ilə bərabər ordu sı-

yalına göndərilib təslim olmayacaqları təqdirdə Xocalıdan olan 22 nəfər qadın və uşaqları güllələyəcəklərini bildirdilər. Başqa yolun qalmadığını gören, Xocalı sakinlərinin güllələnməsinə razı olmayan Natiq martın 12-də kilsənin üzərindəki Azərbaycan bayrağını da özü ilə götürərək ermənilərə təslim oldu. Kilsədə onlara qarşı yalnız bir əsgər döyüşdüyünü görəndə ermənilər bu qəhrəmanlıq qarşısında heyratə gəlib mat qaldılar. Çünki qəsbkarlar kilsədə xeyli əsgərin olduğunu düşündürlər.

Tarixə şahidlik edən fotolar

Erməni işğalçıları cəsur əsgər Natiq Qasimovu əsir götürəndə rusiyalı və italyan jurnalistlər - Konstantin Smirnov və Enriko Sarsin də bu hadisəyə şahidlik ediblər. Qəhrəmanımızın ho-

Her çəkildən şəkil bir tarixdir. Yaxşı deyiblər ki, şəkil çəkildiyi anın tarixini əbədi olaraq yaddaşında saxlayır. Qəhrəman Natiq Qasimovun çəkildiyi şəkilləri də özündə 12 mart 1992-ci ildə Xocalı rayonunun Pirlər kəndi yaxınlığındakı Alban kilsəsində 5 gün düşmənlə davam edən təkbaşına döyüşdən sonra ermənilərin hiyləgərliyi nəticəsində əldə edilən əsir götürülən anları əks etdirir. Nə yaxşı ki, bu şəkillər çəkilib, nə yaxşı ki, bu anlar lentə alınıb. Yoxsa qəhrəmanımızı bu qədər yaxından tanıya bilməyəcəkdir, onun igidliyindən xəbər tutmayacağıqdı. Çünki ermənilər Qarabağ müharibəsində onun kimi neçə-neçə cəsur oğullarımızı izsiz, soragsız ağır işğəncələrlə öldürüblər ki.

33 il əvvəl soyuq bir qış günündə Natiqin Qarabağda çəkilmiş şəkillərinə baxanda heyratənləməyibilmirəm. Qəhrəmanımızın ho-

onun kimi belə məğrur dayanmırlar. O, erməni cəlladlarının əhatəsində çox rahat, çox arxayın otura-raq bu qatillərin gözlərinin içinə səstlə baxır. Sanki heç əsirlikdə deyil. Çünki o, qəhrəman, igid Azərbaycan əsgəri idi, 21 yaşında ölümü ləyaqətlə qəbul edən azərbaycanlı balası idi. Təbii ki, bunu bozları bacarmazdı. Bunu yalnız silahlanıb könüllü olaraq Qarabağı erməni işğalçılarından azad etməyə yollanmış mərd Azərbaycan oğlu, cəsur Azərbaycan əsgəri bacarardı.

Natiq sanki döyüşü yarımqı qalsa da, bu məğrur baxışları ilə erməni işğalçıların məğlub etməyə çalışmışdı. Düşmənlər sakitcə oturub bütün diqqətlərini, baxışlarını Natiqə yönəltmişdilər. Cəsur əsgərin ətrafına yığışan ermənilər marığa yatmış tülküyə oxşayırdılar. Nə qədər özlərini tülküliyə vursalar da, üzrlərindəki heyratə sezməmək

2024-cü ildə Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə 550 milyon kVts "yaşıl enerji" istehsal edilib

2024-cü ilin 12 ayında Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdəki 32 su-elektrik stansiyasında "Azərenerji" ASC tərəfindən 550 milyon kilovatsaat ekoloji cəhətdən təmiz "yaşıl enerji" istehsal olunub.

550 milyon kilovatsaat enerjinin üçdə biri, yəni 200 milyon kilovatsaatı yaxını işğaldan azad edilən ərazilərin enerji tələbatını ödəyib, qalan üçdəiki hissəsi isə respublika enerjisi təminatına ötürülərək ölkənin digər yerlərinin tələbatına yönləndirilib.

"Azərenerji" ASC-nin Mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, nəticədə 120 milyon kubmetr təbii qaza qənaət edilib, 225 min ton karbon qazının atmosfərə atılmasının qarşısı alınıb.

Qeyd edək ki, təkcə 2024-cü il ərzində Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə ölkə rəhbərliyinin iştirakı ilə 7 su-elektrik stansiyasının açılışı olub. Belə ki, Kəlbəcər rayonunda son dörd ildə "Azərenerji" tərəfindən işğaldan azad edilən ərazilərdə tikilən ən böyük su-elektrik stansiyası - 22,5 MVT-lik "Yuxarı Vəng", 4,3 MVT-lik "Zar", Laçın rayonunda 2,8 MVT-lik "Zabux", 4,6 MVT-lik "Qarıqışlaq", Zəngilan rayonunda isə hər birinin gücü 10,5 MVT olmaqla "Şayıflı", "Zəngilan" və "Sarıqışlaq" su-elektrik stansiyaları istismara verilib.

Bu onu göstərir ki, Prezident İlham Əliyevin Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə "yaşıl enerji" zonasına çevrilməsi ilə bağlı tapşırığının icrası üzrə işlər ardıcılıqla görülməkdədir. Belə ki, 4 il ərzində 270 MVT

gücündə 32 su-elektrik stansiyası istismara buraxılıb və 2025-ci ildə isə daha 11 su-elektrik stansiyasının açılışı planlaşdırılır.

Ümumilikdə isə növbəti illərdə əlavə olaraq 200 MVT-lik su-elektrik stansiyalarının tikilməsi nəzərdə tutulur.

Avropa niyə millətçiləri seçir?

"Sağa dönüş" trendi 2025-ci ildə də davam edəcək

Cəmi bir neçə il əvvəl, demək olar ki, bütün Aİ ölkələri solçular və ya mərkəzçilər tərəfindən idarə edilirdi. Sağçı siyasətçilərin dərin müxalifət və hətta rəqəbat hesab olunurdular. Lakin bir neçə il böhrandan və iqtisadi tənəzzüldən sonra onlar yenidən güclənir.

2024-cü il Avropa İttifaqıdakı böhranların təbii nəticəsini göstərdi. Əhali baxımından nəzər salsaq, fəlakətli heç nə baş vermədi, yəni iqtisadiyyat dağılmadı, iğtışaşlar bütün bloka yayılmadı. Amma indiki hökumətlərin nöqtəy-nəzərindən baxsaq, işlər həqiqətən pisdir. 2024-cü ildə Avropa Birliyində keçirilən seçkilərin demək olar ki, hamısında sağ və ifrat sağçı - millətçi siyasətçilər çox yaxşı nəticələr göstərdilər. Yalnız bəzi yerlərdə sağlamlıq ölkəni idarə etməsinə mane olmaq üçün birləşməyə məcbur olan sol və mərkəzçilərin bircə söyi nəticəsində uzaqlaşdırıldı. Bəs niyə ödənişli bu cür dəyişikliklər baş verib və bu tendensiya 2025-ci ildə güclənəcəkm?

Avrozonada sağçı siyasətçilərin bəlkə də ən səs-küylü qələbələri AP-yə seçkilərdə olub. Səsvərmə iyunun 6-9-da keçirilib və sağ və ifrat sağçı partiyaların ideoloji qələbəsi ilə yekunlaşıb. Onlar Aİ-nin əsas ölkələrində öz nəticələrini xeyli yaxşılaşdırıblar.

"Avropalı Mühafizəkarlar və İslahatçılar" və "Kimlik və Demokratiya" kimi sağçı partiyalar birlikdə 720 yerdən 131-nə nəzarət edəcəklər. Avropa Parlamentində mərkəzçi olaraq xristian demokratlar, sosialistlər və əsas fraksiya - Avropa Xalq Partiyası dominant qüvvələr kimi qalsada, "sağa dönüş" artıq adi gözlə görünür. Məsələn, Fransada AP-yə keçirilən seçkilərdə seçicilərin 31,4 faizi Marin Le Penin millətçi "Milli Birlik" partiyasına səs verib. Bu dəstək prezident Emmanuel Makronun "İntibah" partiyasının daxil olduğu "Besoin d'Avropa" koalisiyasından demək olar ki, iki dəfə yüksək idi - o, cəmi 14,5 faiz toplayıb.

Digər böyük Avropa ölkəsində də Avropa Parlamentinə keçirilən seçkilərdə sağçılar mühüm qələbə qazanıblar. İtaliyada baş nazir Corcia Melonun partiyası 28,59 faiz səs toplayıb ki, bu da əvvəlki Avropa seçkilərindən 4 dəfə çoxdur (2019-cu il

səsvərmələr də millətçi qüvvələrə icimai rəğbətini artırdığını göstərir: 2024-cü ilin martında Portuqaliyada keçirilən seçkilərdə ifrat sağçılar mövqelərini möhkəmləndirib. Növbədən-konar parlament seçkiləri nəticəsində heç bir partiya səs çoxluğu əldə edə bilməyib, lakin gözlənilmədən millətçi "Çeqqa" partiyasına dəstək kəskin artıb, apreldə Xorvatiya parlament seçkilərində sağ mərkəzçilər qalib gəlib, Ukraynaya yardımın öleyhdarı və avroskeptik olan Peter Pelleqrini Slovakiyada keçirilən prezident seçkilərində qələbə qazanıb, Fransada keçirilən növbədən-konar seçkilərinin birinci turunda Marin Le Penin partiyası bütün rəqiblərini qabaqlayaraq 33,1 faiz səs toplayıb, Belçikada parlament seçkilərində sağçı "Yeni flandran alyansı" partiyası qalib gəlib, sentyabr ayında Avstriyada ifrat sağçı Azadlıq Partiyası parlament seçkilərində 29,2 faiz səsə qələbə qazanıb və bu, ölkədə ikinci Dünya müharibəsindən sonra millətçilərin ilk uğuru olub.

Fransada da Marin Le Penin hakimiyyətə gəlməsinin qarşısını ala bilsələr - lakin bunun üçün sol və mərkəzçi qüvvələr birləşsələr. Belçikada da flandran millətçiləri parlamentdə liderliyi qoruyublar. Lakin bütün bunlara baxmayaraq, Avropada millətçilər güclənir və 2025-ci ildə çox güman ki, "sağa dönüş" trendi davam edəcək.

Rizvan CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin reklam xidməti 539-49-20

OXUCULARIN VƏ MƏTBUATYAYIMI TƏŞKİLATLARININ NƏZƏRİNƏ!

"AZƏRBAYCAN" qəzetinə

2025-ci il üçün abunə yazılışı davam edir!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır. Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuatyayımı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərpoçt" MMC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13
"Azərmətbuatyayımı" ASC	(012) 441-19-91, (050) 322-33-17
"Qaya" firması	(012) 566-77-80, (050) 214-40-53
"Region Press" MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01
"Səma-M" MMC	(012) 594-09-59
"Ziya" LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22
"Pressinform" MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00
"City press" MMC	(055) 819-09-26

1 illik - 187,20 (yüz səksən yeddi manat iyirmi qəpik) manat

6 aylıq - 93,60 (doxsan üç manat altmış qəpik) manat

3 aylıq - 46,80 (qırx altı manat səksən qəpik) manat

1 aylıq - 15,60 (on beş manat altmış qəpik) manat

Hörmətli oxucular!

Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzləşsəniz, redaksiyaya (Tel.: (012) 539-59-33) zəng vura bilərsiniz.

Azərbaycan Ordusunun mövqeləri atəşə tutulub

Yanvarın 5-i saat 22:00-dan 22:10-dək Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri Gorus rayonunun Dığ və Xanazax istiqamətlərində yerləşən mövqelərindən Azərbaycan Ordusunun Laçın rayonunun Zabux və Çağazur yaşayış məntəqələri istiqamətlərində

dəki mövqelərini atıcı silahlardan fasilələrlə atəşə tutub. Bu barədə AZƏRTAC-a Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən məlumat verilib.

"Bildirik ki, son günlər Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri mövqelərimizi bir neçə dəfə atəşə tutub və

bütün bu hallar aidiyyəti üzrə qeydiyyata alınıb", - deyə məlumatda bildirilib.

Yanvarın 6-sı saat 14:10 radələrində Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri Gorus rayonunun Dığ istiqamətində yerləşən mövqelə-

rindən ordumuzun Laçın rayonunun Zabux yaşayış məntəqəsi istiqamətindəki mövqelərini atıcı silahlardan yenidən atəşə tutub.

Bu barədə AZƏRTAC-a Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən məlumat verilib.

2025-ci ilin sağlamlıq proqnozu

Hər yeni ilin başlanğıcı yeni planlar, hədəflər, qərarlar deməkdir. Onların böyük bir qismi isə, şübhəsiz ki, sağlamlığımızla bağlıdır. Çünki yaxşı, xoşbəxt həyatın təməlinə sağlamlıq dayanır. Sağlamlıq mütəxəssisləri bildirirlər ki, 2025-ci ilin ən çox haqqında bəhs edilən və diqqət çəkən sağlamlıq tendensiyası ötən il olduğu kimi, "sağlam və uzun ömür axtarışı" olacaq.

Optimal yaşlanma qocalmanı 80-90 yaşlarına qədər ertələmək, bioloji, psixoloji, koqnitiv, metabolik və immün qocalmanı xronoloji yaşa bərabərləşdirməkdir. Başqa sözlə desək, əsas məqsədlərdən biri qocalma prosesini yavaşlatmaqla gözlənilən ömür və sağlamlıq müddətini bərabərləşdirmək olacaq.

Türkiyəli professor Osman Müftüoğlunun sözlərinə görə, 2025-ci il DNT əsasında fərdi sağlamlıq və ya daha aydın şəkildə epigenetik əsaslı həyat tərzi tövsiyələrinin çox tez-tez danışılacağı fərqli bir il olacaq. Epigenetikə əsaslanan mikrobiom əsaslı fərdi qidalanma tövsiyələri, süni intellekt əsaslanan sağlamlıq müayinələri və qiymətləndirmələri, kök hüceyrə, ekzozom, peptid əsaslı müalicə yanaşmaları, yeni regenerativ tibbin inkişafı və qiymətləndirmələri bu ilin əsas sağlamlıq mövzularından olacaq.

Professor bildirib ki, cari ildə süni intellekt, texnoloji yenilik və rəqəmsal sağlamlıq cihazlarından daha çox istifadə ediləcək. "Biofeedback" cihazları, sinir stimullaşdırma, yuxu terapiyası üsulları və bir çox oxşar rəqəmsal texnologiyalar 2025-ci ildə daha tez-tez gündəmdə olacaq. Bir sözlə, İlon Maskın "neyron çip texnologiyası"na gedən yolu daha tez qısalacaq. 2025-ci il toxunulmazlığın transformasiyası ili olacaq və xüsusilə mRNA

əsaslı xərçəng peyvəndləri, CRISPR və ya CART əsaslı bir çox xərçəng hədəfli immün təbii və immunterapiya üsulları istifadəyə veriləcək. Bir sözlə, bu ildə immün inqilabın müxtəlif elementlərini daha tez-tez görəəcəyik.

Məlumdur ki, yaşa bağlı xəstəliklər qocalmanın keyfiyyətini azaldan ən mühüm "təxribatçı"lardır. 70-80 yaşdan yuxarı hər iki insandan birində ən azı 1, çox vaxt 2 və hətta 3 xroniki xəstəliyi (Altsheymer, Parkinson, diabet, hipertoniya, ateroskleroz, piylənmə, revmatizm və xərçəng) var. 2025-ci il müasir tibbin bu xəstəlikləri hələ molekulyar səviyyədə, yəni səbəb olduğu hüceyrə pozumlarının ilkin mərhələlərində aşkar edib aradan qaldırmağa yönəlmiş tədqiqatlarla diqqət yetirəcəyi bir il kimi gözlənilir. Koqnitiv və fiziki qocalma ilə yanaşı, emosional və sosial qocalma öleyhinə problemlər də gündəmdə qalacaq.

2025-ci il tibbin elmi təbabətlə bərhədiyi il olacaq. Çünki elmi tibb meditasiyadan akupunkturaya, yoqadan ozon terapiyasına, qırmızı işıq terapiyasından hiperbarik oksigen təbiiqlərinə, sauna və kriyo-

terapi seanslarından maqnit terapiyasına qədər bir çox tamamlayıcı, ononiv sağlamlıq yanaşmasının nə vaxt və necə tətbiq ediləcəyinə və faydalanılacağına daha çox vaxt sərf ediləcək. Nəticədə biz bütün sağlamlıq sahəsində əhəmiyyətli inkişaf- lar yaşayacağıq.

Estetika sahəsində bu il də böyük dəyişikliklər gözlənilir. İlk dəfə 2025-ci ildə "estetik biotexnologiya" və "hightech nano-molekulyar təbiiqlər və məhsullar" özündə birləşdirən möhtəşəm dəyişiklikləri görəəcəyik. Dərin estetikə, matris terapiyası kimi çox yeni anlayışlar təbiiqlənəcək.

Bu ilin sağlamlıq inqilablarından biri də sağlam səyahətlər sahəsində yaşanacaq. Süürli səyahətlər yavaş səyahətlərlə, şəhər turları təbiiqlər turları ilə, rekreasiya turizmi isə fəaliyyət turizmi ilə əvəz olunacaq. Bunun səbəbi rəşional səyahət planlaşdırma dəyişikliklərinin faydalarını göstərən bir çox elmi araşdırmaların həyata keçirilməsidir.

Ülkər XASPOLADOVA,
"Azərbaycan"

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

K.Y.Fərəcova adına Elmi-Tədqiqat və Pediatriya İnstitutunun direktoru t.ü.f.d., dosent Aynur Poluxova, baş həkim və iş kollektivi xəstəxananın Vaxtdan əvvəl doğulmuşların patologiyası şöbəsinin tibb bacısı **ESMİRƏ İSLAM QIZI MƏCİDOVANIN** vəfatından kədərləndiklərini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznə başsağlığı verir.

İlham və Tural İbrahimovlar, Namiq və Zəfər Azadovlar, Hacı Müşfiq və Rafiq Hüseynovlar, Hidayət, Müstəqim və Mircafər İsmayilovlar dostları Məhəmməd və Pənah İsmayilov qardaşlarına anaları **QƏMƏR XANIMIN**

Ağcabədi rayonunda vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

"AzerGold" QSC-nin rəhbərliyi və kollektivi cəmiyyətin əməkdaşı Maral Verdiyevaya qardaşı **ƏMİR XAN VERDİYEVİN** vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

"AzerGold" QSC-nin rəhbərliyi və kollektivi cəmiyyətin əməkdaşı Aynurə Məmmədovaya atası **ƏLİ MƏMMƏDOVUN** vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR

Bəxtiyar SADIQOV

Əlaqə telefonları:

Qəbul otağı	- 539-68-71,	Beynəlxalq həyat, idman və
Baş redaktor müavinləri	- 538-86-86,	informasiya şöbəsi
	434-63-30, 539-72-39	- 539-63-82, 432-37-68
Məsəl kitab	- 539-43-23,	Humanitar siyasət şöbəsi
Məsəl kitab müavinləri	- 539-44-91,	- 538-56-60, 434-55-58
Parlament və siyasət şöbəsi	- 539-84-41, 539-21-00,	İctimai əlaqələr şöbəsi
İqtisadiyyat şöbəsi	- 538-42-32, 538-35-55,	Kompiüter mərkəzi
	Mühəssisatlıq	- 538-20-87,
		- 539-59-33

AZ 1073, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, "Azərbaycan" nəşriyyatı, IV mərtəbə
contact@azerbajian-news.az
az.reklam@mail.ru

www.azerbajian-news.az

Qeydiyyat № 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələnməmiş, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-nin mətbəəsində çap edilmişdir

Qəzetə dərc üçün göndərilən materiallar Azərbaycan dövlətinin mövqeyinə uyğun olmalıdır

Gündəlik rəsmi dövlət qəzeti

Tiraj 2686 Sifariş 1

Qiyməti 60 qəpik